

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 41 | Vineri 18 octombrie 1957 | 4 PAGINI, 25 BANI

Viitorul industriei moderne: Automatizarea

Automatizarea producției reprezintă una din tendințele fundamentale ale dezvoltării tehnicii contemporane. Lucrul acesta este pe deplin explicabil, fiind în seama de rolul automatizării în perfecționarea procesului de producție, creșterea productivității muncii și eliberarea forței de muncă în vederea satisfacerii altor nevoi ale economiei naționale.

În momentul de față, automatizarea a fost introdusă la toate hidrocentralele raionale din U.R.S.S., peste 85 la sută din ele fiind telemecanizate, 15 hidrocentrale mari sunt complet automatizate și funcționează fără personal. Peste 77 la sută din cazanele termocentrale raionale au fost înzestrate cu sisteme de reglare automată a arderii.

Majoritatea furnalelor înalte au fost mecanizate și utilizate cu instalații de control și reglare automată a temperaturii și a umidității sulfajului. Peste 90 la sută din oțel se lucrează în cupatoare Martin înzestrate cu mijloace de control și comandă automată a regimului termic. La multe uzine constructoare de mașini se exploatează cu succes sute de linii automate.

În U.R.S.S. funcționează linii automate pentru producerea axelor și rotoarelor de motoare electrice, brăzdelor și cormanelor la pluguri, lanțurilor, precum și o uzină automată de pistoane pentru motoare de auto-

Boris Petrov
membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.

bil, anul acesta a fost distinsă cu premiul Lenin lucrarea cu privire la crearea secției complet automatizate în producția rulmenților. În această secție, toate procesele de producție, începând cu încălzirea țagtelor și terminând cu controlul calității și ambalarea fabricalelor vor fi complet automatizate.

Pe scară largă se desfășoară automatizarea proceselor tehnologice în industria petroliferă și chimică. În ultimii ani s-a trecut la producția unui șir de noi tipuri de aparate, printre care potențiometre electronice, aparate radioactice de măsurare a nivelului și de măsurare a densității, aparate bazate pe aplicarea ultrasunetului, mai multe tipuri de regulatoare automate, mașini electronice de calculat de tip continuu și cu cifru.

Care sînt trăsăturile principale ale automatizării în momentul de față și ce tendințe pot fi stabilite în dezvoltarea automatizării proceselor de producție?

Îndeplinind hotărârile Congresului XX al P.C.U.S., industria sovietică realizează trecerea de la automatizarea diferitelor agregate și operații la automatizarea secțiilor, a proceselor tehnologice și la crearea întreprinderilor complet automatizate. În această direcție au fost obținute rezultate importante. Trecerea la automatizarea complexă, nu numai a operațiilor principale ci și a celor auxiliare, constituie particularitatea esențială a automatizării industriei în momentul de față.

Concomitent cu larga introducerea mecanizării și automatizării în industrie, se fac eforturi pentru perfecționarea proceselor tehnologice și îmbunătățirea organizării producției. Uneori, automatizarea industriei se confundă cu o simplă adaptare a aparatului automat la utilajul existent, la agregate și mașini, conduse cîndva manual. Dar numai în anumite cazuri o asemenea „automatizare” poate da rezultate. Automatizarea devine eficientă numai atunci cînd se reconsideră concomitent și procesul tehnologic și construcția agregatului sau a piesei, precum și caracteristicile dinamice ale obiectivului automatizat. Cea mai mare eficacitate se obține acolo unde există procese tehnologice noi, bine adaptate pentru comandarea lor automată. Avantajele deosebite din acest punct de vedere prezintă procesele tehnologice continue și metodele de producție în serie.

Extinderea automatizării în proporții de masă nu e posibilă fără transformarea industriei constructoare de aparate și mijloace de automatizare și fără utilizarea noilor principii ale construcției structurilor și blocurilor de mașini prelucrate într-o imensă diversitate a tipurilor și dimensiunilor aparatelor și mașinilor necesare industriei și greutății producției lor. Este deosebit de importantă organizarea producției în serii mari a unei astfel de diversități și pur și simplu imposibilă. Rezolvarea acestei contradicții constă în introducerea principiului construcției aparatelor și mașinilor-unelte sub formă de bloc sau agregat.

Așa, de exemplu, Institutul de auto-

(continuare în pag. 3-a)

desen de Angh Petrescu — Tipărescu

Un articol necunoscut al lui N. D. COCEA

Portretul lui Lenin făcut de N. D. Cocea și publicat în „Chemarea” din 20 aprilie 1918, este cunoscut. Era în noaptea de 25 spre 26 septembrie 1917, cînd Lenin a citit în fața mulțimii entuziasme — la Palatul de Iarnă din Petrograd — decretul de socializare. Cocea descrie în fraze vibrante cele petrecute atunci, făcînd totodată un portret plastic al lui Lenin.

Există însă și un alt portret al lui Lenin, făcut anterior, tot de N. D. Cocea și despre care nu sîi vorba mai jos.

Este vorba de două foiletoane, aparute în numerele 1 și 2 din ziarul „Omul liber”, scos în aprilie 1918 la Iași de către N. D. Cocea, împreună cu gazetarul N. Mircea, amîndoi figurînd ca directori. Ziarul se subintitula: „Ziar socialist-revoluționar”. Din „Omul liber” au apărut în total 28 de numere (ultimul la 13 iunie același an), în condiții nelucruite de grele.

Cum am spus, în primele numere din „Omul liber” Cocea a publicat două foiletoane intitulînd: „Din Rusia revoluționară” ca supratitlu și „LENIN” — titlu principal și „Înflăcărare”, subtitlu.

La sfîrșitul primului foileton, cu literă mărunț, N. D. Cocea a adăugat o notă, reproducînd de asemenea în fruntea rîndurilor de mai jos, în ce privește făgăduiala lui Cocea că va continua publicarea impresiilor și observațiilor ce le-a făcut la locul lui Lenin în Petrograd în 1917, ea a rămas numai în stare de proiect.

Infia viziune

Am stat aproape un an de zile la Petrograd, de la începutul revoluției rusești și pînă după victoria bolșevicilor. Ca director al ziarului francez „L'Entente”, am fost în măsură să văd oamenii și lucrurile în însăși inima revoluției și adeseori să iau o parte, creștea modestă dar activă, la pregătirea unor dintre evenimente. Convins că ceea ce mai formidabilă mișcare socială din cîte a cunoscut omenirea va interesa publicul românesc, mi-am notat și cu zi imprimabile și observațiile culesse la fața locului. Sub titlu „În Petrograd revoluționar”, le voi publica în „Omul liber” sau în „Făclă”, de îndată ce ziarul din Moldova va putea să treacă în teritoriul ocupat, sau se vor îndulci puțin rigorile cenzurii.

Plîng atunci, voi da numai cîteva schițe și impresii răzlete, în feul celor de astăzi.

L-am văzut pentru înflăcărare în noaptea de 25 spre 26 septembrie 1917, cînd Lenin a citit în fața mulțimii entuziasme — la Palatul de Iarnă din Petrograd — decretul de socializare. Cocea descrie în fraze vibrante cele petrecute atunci, făcînd totodată un portret plastic al lui Lenin.

Există însă și un alt portret al lui Lenin, făcut anterior, tot de N. D. Cocea și despre care nu sîi vorba mai jos.

Este vorba de două foiletoane, aparute în numerele 1 și 2 din ziarul „Omul liber”, scos în aprilie 1918 la Iași de către N. D. Cocea, împreună cu gazetarul N. Mircea, amîndoi figurînd ca directori. Ziarul se subintitula: „Ziar socialist-revoluționar”. Din „Omul liber” au apărut în total 28 de numere (ultimul la 13 iunie același an), în condiții nelucruite de grele.

Cum am spus, în primele numere din „Omul liber” Cocea a publicat două foiletoane intitulînd: „Din Rusia revoluționară” ca supratitlu și „LENIN” — titlu principal și „Înflăcărare”, subtitlu.

La sfîrșitul primului foileton, cu literă mărunț, N. D. Cocea a adăugat o notă, reproducînd de asemenea în fruntea rîndurilor de mai jos, în ce privește făgăduiala lui Cocea că va continua publicarea impresiilor și observațiilor ce le-a făcut la locul lui Lenin în Petrograd în 1917, ea a rămas numai în stare de proiect.

Am stat aproape un an de zile la Petrograd, de la începutul revoluției rusești și pînă după victoria bolșevicilor. Ca director al ziarului francez „L'Entente”, am fost în măsură să văd oamenii și lucrurile în însăși inima revoluției și adeseori să iau o parte, creștea modestă dar activă, la pregătirea unor dintre evenimente. Convins că ceea ce mai formidabilă mișcare socială din cîte a cunoscut omenirea va interesa publicul românesc, mi-am notat și cu zi imprimabile și observațiile culesse la fața locului.

Sub titlu „În Petrograd revoluționar”, le voi publica în „Omul liber” sau în „Făclă”, de îndată ce ziarul din Moldova va putea să treacă în teritoriul ocupat, sau se vor îndulci puțin rigorile cenzurii.

Plîng atunci, voi da numai cîteva schițe și impresii răzlete, în feul celor de astăzi.

L-am văzut pentru înflăcărare în noaptea de 25 spre 26 septembrie 1917, cînd Lenin a citit în fața mulțimii entuziasme — la Palatul de Iarnă din Petrograd — decretul de socializare. Cocea descrie în fraze vibrante cele petrecute atunci, făcînd totodată un portret plastic al lui Lenin.

Există însă și un alt portret al lui Lenin, făcut anterior, tot de N. D. Cocea și despre care nu sîi vorba mai jos.

Este vorba de două foiletoane, aparute în numerele 1 și 2 din ziarul „Omul liber”, scos în aprilie 1918 la Iași de către N. D. Cocea, împreună cu gazetarul N. Mircea, amîndoi figurînd ca directori. Ziarul se subintitula: „Ziar socialist-revoluționar”. Din „Omul liber” au apărut în total 28 de numere (ultimul la 13 iunie același an), în condiții nelucruite de grele.

Cum am spus, în primele numere din „Omul liber” Cocea a publicat două foiletoane intitulînd: „Din Rusia revoluționară” ca supratitlu și „LENIN” — titlu principal și „Înflăcărare”, subtitlu.

La sfîrșitul primului foileton, cu literă mărunț, N. D. Cocea a adăugat o notă, reproducînd de asemenea în fruntea rîndurilor de mai jos, în ce privește făgăduiala lui Cocea că va continua publicarea impresiilor și observațiilor ce le-a făcut la locul lui Lenin în Petrograd în 1917, ea a rămas numai în stare de proiect.

Am stat aproape un an de zile la Petrograd, de la începutul revoluției rusești și pînă după victoria bolșevicilor. Ca director al ziarului francez „L'Entente”, am fost în măsură să văd oamenii și lucrurile în însăși inima revoluției și adeseori să iau o parte, creștea modestă dar activă, la pregătirea unor dintre evenimente. Convins că ceea ce mai formidabilă mișcare socială din cîte a cunoscut omenirea va interesa publicul românesc, mi-am notat și cu zi imprimabile și observațiile culesse la fața locului.

Sub titlu „În Petrograd revoluționar”, le voi publica în „Omul liber” sau în „Făclă”, de îndată ce ziarul din Moldova va putea să treacă în teritoriul ocupat, sau se vor îndulci puțin rigorile cenzurii.

Plîng atunci, voi da numai cîteva schițe și impresii răzlete, în feul celor de astăzi.

Alexandru Leon

Ale cui vor fi PLANETELE?

Satelitul și... împărăția cerurilor

Ne grăbim să precizăm că titlul acestei cuprinzînd o înfricoșată întrebare pe care și-au pus-o zilele acestea anumite cercuri juridice din S.U.A., Franța și alte țări occidentale, a apărut în ziarul parizian „Aurore”. Întrebarea denotă un alt aspect — de data aceasta comic — al derutei care a pus stăpînire pe diferiți lideri politici și militari din apus cînd au aflat că Uniunea Sovietică a reușit să lanseze primul satelit artificial al pămîntului.

Încercînd a se dezmetici de pe urma loviturii primite, exponenții „doctrinelor” cu diferite paternități dar cu același tel comun: arătarea dominației mondiale, se arată alarmați de eventualitatea că savanții sovietici ar putea să trimită în anii următori astronave pînă în Lună, Marte, Venus sau cine mai știe în care alte planete. Ce e drept, inventivii savanți sovietici nici nu negă că au asemenea intenții. Vedeți, dar, că în ipoteza cu pricina, nu se poate ca oamenii de

răspundere din occidente să nu se întrebe cu toată încredințarea: cum vor aparține planetele? Înainte de a răspunde, oamenii politici și-au spus că aici se pun probleme de drept internațional la care nici unul din marșii francezi conștienți ai Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

Întrebarea este de neplăcut, din toate punctele de vedere. Autorul articolului din „Aurore” arată că unii juristi americani și francezi contestă Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

Întrebarea este de neplăcut, din toate punctele de vedere. Autorul articolului din „Aurore” arată că unii juristi americani și francezi contestă Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

Întrebarea este de neplăcut, din toate punctele de vedere. Autorul articolului din „Aurore” arată că unii juristi americani și francezi contestă Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

Întrebarea este de neplăcut, din toate punctele de vedere. Autorul articolului din „Aurore” arată că unii juristi americani și francezi contestă Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

Întrebarea este de neplăcut, din toate punctele de vedere. Autorul articolului din „Aurore” arată că unii juristi americani și francezi contestă Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

Întrebarea este de neplăcut, din toate punctele de vedere. Autorul articolului din „Aurore” arată că unii juristi americani și francezi contestă Uniunii Sovietice... dreptul de a fi lansat satelitul artificial, învinuind-o chiar de o „violare a normelor juridice și morale” (!?).

N. D. Cocea

V. Dascălu

POEZIA LA ROMA

Nu cred să fi existat epocă în istoria lui, în care, într-o modalitate poetică sau altă, poezii să nu fi cîntat stelele, iar stelele să nu fi inspirat poezii. Cu o perseverență turburătoare, această eternă surse de inspirație s-a dovedit a nu fi niciodată anacronică sau desuetă.

În aceste zile, cînd noua stea de pe firmament — satelitul artificial — cutremură a amiezătoare vitează nu numai spațiile siderale ci și conștiințele umane, la Roma, sub cerul încă însoțit al Italiei, a avut loc o înflăcărare între poezii. Știrea ar putea părea banală, dacă înflăcărarea ar fi fost una obișnuită, ca altele altele. Dar în această înflăcărare o semnificație care nu poate scăpa nimănui.

S-au înflăcăr în capitala Italiei, la aceeași masă, cîteva dintre cei mai de seamă poeți italieni și sovietici al timpului nostru. Din delegația sovietică făcînd parte poezii de cele mai febrile stiluri și temperamente poetice, de la seninul Isakovski pînă la vulcanicul Zabolotki, de la faimosul creator al popularului Tiorkin, Alexandru Tvardovski, pînă la profund reflexivul Leonid Martynov. Nu-i cunoaștem pe toți participanții italieni la înflăcărare, dar cele câteva nume care au ajuns la urechile noastre sînt mai mult decât concludente. E de ajuns să arătăm că a fost un dialog viu, deschis, unul dintre cei mai de seamă lirici ai lumii de azi, Giuseppe Ungaretti, pentru a ne da seama de importanța pe care au acordat-o poezii Italiei acestei înflăcărări.

Tema consfățuirii a fost: poezia și societatea. Gigantica temă! În ea se include, în fond, problematica esențială a oricărei poezii moderne de pe orice meridian sau paralelă a globului pămîntesc. De elucidarea ei depinde vitalitatea opere poetice, capacitatea ei de înflăcărare, răsnetul ei în acele puternice cutii de rezonanță care sînt sufletele omenesci.

Nu ne-ar parveni încă vești mai exacte de la consfățuire, imi închipui că a fost un dialog viu, pasionat nu numai despre poezie, ci și despre om — făuritor și receptacol de poezie,

despre om în complexul epocii minunate și grave pe care o trăim. Nu pot discuta poezii despre instrumentele lor fără să abordez izvorul suprem de poezie — simțămîntele și creațiile umane.

Mă îndoiesc că poezii — învingînd rezistența deosebitelor de sonorități și structuri între cele două limbi — au găsit mijloacele să-și facă cunoscută și apropiate versurile unei altora. Probabil că Tvardovski le-a citit, cu căldura și florul uman pe care îl recunoaștem, frînturi din marelui său poem „Zarea de peste zări” — remarcabilă creație a poeziei sovietice din ultima vreme. Iar Leonid Martynov le-a citit, desigur, ultima sa poezie „Libertatea” — un splendid imn al răspunderii omului față de toate cele omenesci.

Giuseppe Ungaretti le-a citit probabil colegilor săi sovietici al timpului nostru. Din delegația sovietică făcînd parte poezii de cele mai febrile stiluri și temperamente poetice, de la seninul Isakovski pînă la vulcanicul Zabolotki, de la faimosul creator al popularului Tiorkin, Alexandru Tvardovski, pînă la profund reflexivul Leonid Martynov. Nu-i cunoaștem pe toți participanții italieni la înflăcărare, dar cele câteva nume care au ajuns la urechile noastre sînt mai mult decât concludente. E de ajuns să arătăm că a fost un dialog viu, deschis, unul dintre cei mai de seamă lirici ai lumii de azi, Giuseppe Ungaretti, pentru a ne da seama de importanța pe care au acordat-o poezii Italiei acestei înflăcărări.

Tema consfățuirii a fost: poezia și societatea. Gigantica temă! În ea se include, în fond, problematica esențială a oricărei poezii moderne de pe orice meridian sau paralelă a globului pămîntesc. De elucidarea ei depinde vitalitatea opere poetice, capacitatea ei de înflăcărare, răsnetul ei în acele puternice cutii de rezonanță care sînt sufletele omenesci.

Nu ne-ar parveni încă vești mai exacte de la consfățuire, imi închipui că a fost un dialog viu, pasionat nu numai despre poezie, ci și despre om — făuritor și receptacol de poezie,

despre om în complexul epocii minunate și grave pe care o trăim. Nu pot discuta poezii despre instrumentele lor fără să abordez izvorul suprem de poezie — simțămîntele și creațiile umane.

Mă îndoiesc că poezii — învingînd rezistența deosebitelor de sonorități și structuri între cele două limbi — au găsit mijloacele să-și facă cunoscută și apropiate versurile unei altora. Probabil că Tvardovski le-a citit, cu căldura și florul uman pe care îl recunoaștem, frînturi din marelui său poem „Zarea de peste zări” — remarcabilă creație a poeziei sovietice din ultima vreme. Iar Leonid Martynov le-a citit, desigur, ultima sa poezie „Libertatea” — un splendid imn al răspunderii omului față de toate cele omenesci.

Giuseppe Ungaretti le-a citit probabil colegilor săi sovietici al timpului nostru. Din delegația sovietică făcînd parte poezii de cele mai febrile stiluri și temperamente poetice, de la seninul Isakovski pînă la vulcanicul Zabolotki, de la faimosul creator al popularului Tiorkin, Alexandru Tvardovski, pînă la profund reflexivul Leonid Martynov. Nu-i cunoaștem pe toți participanții italieni la înflăcărare, dar cele câteva nume care au ajuns la urechile noastre sînt mai mult decât concludente. E de ajuns să arătăm că a fost un dialog viu, deschis, unul dintre cei mai de seamă lirici ai lumii de azi, Giuseppe Ungaretti, pentru a ne da seama de importanța pe care au acordat-o poezii Italiei acestei înflăcărări.

Victor Birlădeanu

Intr-o seară din Luna prieteniei

Duminică am fost poltii la o serbare studențescă. În cadrul Lunii prieteniei romino-sovietice, la Casa alii de propria numită a Prieteniei, în străvechea stradă a Batistei, a avut loc o întâlnire cu studenții străini care invadează la universitățile noastre. Așa li crez că serbarea va fi cu totul o bișnuită: un program artistic, un film și pe urmă dans. Așa scria și pe cartonașul chamols al invitației. Nu mai sînt de mult nici romantice, nici impresionabile ca pe vremea adolescenței mele trecute. Am pornit spre locul serbării fără să bănuiesc măcar că acolo, într-un răstimp de două-trei ceasuri, voi avea revelația zguduătoare a ceea ce înseamnă prietenie și pace între oameni.

După un salut scurt, rostit cu sobrietate de către un student sovietic, și după un program artistic susținut de corul și echipa de dansuri a Teatrului CFR-Giulești, spectacolul s-a împărțit în două: o parte a coborît în holul spațios unde în scurtă vreme au răsunat acordurile melodiilor de dans; o altă parte am rămas în sală, urmărind imaginile filmului „Dispărut fără urmă”. Am să spun că era vorba de un ofițer sovietic rănit, rămas în spatele liniilor hiteriste și care, printr-un ulucitor complex de împrejurări ajunge în Slovacia unde organizează și conduce un detașament de partizani antihiteristi. Urmăream zguduătoare scene ale filmului; pe ecran răsunau salve de mitraliere. Avînd să moară pînă la ultimul cel cînta eroii principali ai filmului, înflăcărări de o patetică și sîntă speranță, luptau pentru pace. Era întinerie în sală, ca în orice sală de cinematograful, iar eu aveam impresia că trăiesc zilele negre ale războiului, zilele lui înfricoșător dar și pline de speranța viitorului. Filmul acela redita în împrejurări moderne povestea tragică și de profundă umanitate a fetei eroului necunoscut. Am ieșit după film și am coborît în holul de jos, acolo unde, cel care erau niște lînci nevristici pe vremea războiului, acum dansau și se veseleau. Erau cîteva sute de tineri studenți: romini, sovietici, negri, asiatici. Privindu-l la numai cîteva clipe după ce-am văzut filmul acela zguduitor, am avut dintr-odată revelația că fetele eroului necunoscut căzută în lupta antihiteristă, în el rus, slovac, francez, ori sîrb, nu fost zadarnică.

Îată, într-o duminică seara, la Casa care se cheamă a Prieteniei, cîteva sute de tineri, romini, sovietici și alături de dînsii o seamă de negri și de asiatici, dansau fericiți!

A fost una din marile mele revelații. Mulțimesc din suflet celor care au organizat această serbare a tinerilor și prieteniei, pentru nesperatul subiect de năvală, pe care mi l-au oferit cu atîta lipsă de grandilovență, cu atîta poezie modestă și frumusețe.

Petru Vintilă

Magnitogorsk: Str. V. Kuibșev

Lumea ființelor și a numerelor

Ur mare poet francez ne invita să ne confundăm în lumea ființelor și a Numerelor. Viața ființelor nu poate fi înțelesă despărțită de ordinea numerelor. Coloanele de cifre n-au o valoare autonomă. Ele se transformă totdeauna în carne și sînge, în zîmbete sau lacrimi. Dacă acum, cînd sărbătorim a 40-a aniversare a Revoluției din Octombrie, pe pămîntul sovietic cresc minunate flori ale civilizației moderne, explicația trebuie căutată și în cifre care reflectă munca eroică și stăruința și sistematică ce a fost depusă de popoarele sovietice în acești 40 de ani.

Statisticienii sovietici, care au publicat, în ultimii doi ani, o întreagă serie de culegeri statistice privind economia Uniunii Sovietice în ansamblu și sau unele ramuri de activitate în deosebi, și-au adus contribuția la sărbătorirea aniversării Revoluției din Octombrie prin editarea culegerii „40 de ani de putere sovietică”. Unele din datele cuprinse în noua culegere sînt cunoscute din materialele publicate anterior, altele sînt publicate acum pentru prima oară. Și cele dintîi și cele din urmă arată în ce măsură aplicarea liniei generale a P.C.U.S. a transformat și înflăcărarea țării și viața oamenilor.

Pe ce s-au bîzuit aceste eforturi? În primul rînd, pe orînduirea sovietică, în care nu există clase exploatare, în care există numai două clase prietene, care oferă posibilități nelimitate de dezvoltare a forțelor de producție. Pentru prima oară în istorie, în U.R.S.S. a fost creată o societate în care mijloacele de producție sînt proprietate obștească. Aceasta a fost factorul esențial care a făcut cu putință ca pe teritoriul U.R.S.S., care ocupă primul loc în lume ca întindere și are al treilea loc ca număr al populației, să se obțină ritmurile excepționale de creștere a producției. Evaluările pentru anul 1957 arată că producția industrială globală va fi de 33 ori mai mare față de aceea înregistrată în 1933. Numai orînduirea sovietică a dat posibilitatea de a se găsi fondurile necesare pentru investițiile uriașe ce s-au făcut în economia sovietică. Din momentul întemeierii orînduirii sovietice, în U.R.S.S. s-au făcut investiții în valoare de 1694 miliarde ruble, fără a se socoti investițiile capitale făcute de colhozuri în valoare de 161 miliarde ruble. În anii puterii sovietice s-au construit 32.000 de mari întreprinderi industriale și un mare număr de întreprinderi mici și mijlocii. În aceiași ani au fost construite 111.000 de kilometri de cale ferată. La începutul anului 1957, rețeaua de căi ferate a Uniunii Sovietice era de peste două ori mai mare ca aceea din 1913.

În tabelul care ilustrează locul care-l ocupa vechea Rusie în producția industrială a lumii și a Europei și locul ce-l ocupă în prezent Uniunea Sovietică în producția industrială a lumii și a Europei, cifrele 4.8 au fost înlocuite cu cifrele 1-2. Pare simplu, dar aceste numere de ordine vorbesc despre o întreagă epocă a muncii, vorbesc despre viziunile și izbînzile a două generații de oameni sovietici și vorbesc mai ales de faptul că Uniunea Sovietică a

atins acel grad de dezvoltare care îi va permite să se înscrie, într-un timp istoric scurt, cu numărul de ordine 1 în tabelul care va ilustra producția industrială a lumii pe cap de locuitor. O chează sigură a apropierei acestui moment istoric spre care se îndreaptă, cu pași repezi, Uniunea Sovietică, este ritmul creșterii productivității muncii. Productivitatea medie anuală a muncitorilor din industria sovietică a fost în 1956 de aproximativ 9 ori mai mare față de aceea din 1913. În același interval de timp, productivitatea medie anuală a muncitorilor din Statele Unite a crescut de 2,24 ori, a muncitorilor din Franța de 1,84 ori și a muncitorilor din Anglia cu 1,36. Acest fenomen al stagnării productivității muncii în Anglia l-a făcut pe scriitorul francez André Siegfried să scrie cartea sa „Crisa britanică din secolul al XX-lea”. Cifrele arată că nu se poate vorbi de o deosebire de esență, ci numai de o deosebire de grad în ceea ce privește creșterea productivității muncii în Statele Unite și Franța față de Anglia. O deosebire esențială apare abia cînd comparăm cifrele care ilustrează evoluția productivității muncii în cele mai puternice țări capitaliste și cifrele care arată ritmul de creștere a productivității muncii în Uniunea Sovietică. Aceste cifre arată în ce măsură a crescut înzestrarea tehnică și energetică a muncitorului sovietic, în ce măsură s-au perfecționat deprinderile sale tehnice și nivelul său profesional.

Și oamenii? Să vorbim în primul rînd despre nașterea și moartea lor. În Uniunea Sovietică există cea mai scăzută mortalitate de pe glob și cel mai înalt nivel de creștere naturală a populației pe glob. Numărul noilor născuți este de 25,0 la mia de locuitori, față de 24,9 în S.U.A., 18,3 în Franța și 16,1 în Anglia, iar numărul morților la mia de locuitori este de 7,5 în Uniunea Sovietică, față de 9,4 în S.U.A., 10,2 în Franța și 11,7 în Anglia.

Ventul național a crescut în Uniunea Sovietică, în 1956 față de 1913, de 19,1 ori, Sotocit pe cap de locuitor; ventul național a crescut de 13 ori. În același interval de timp, ventul național pe cap de locuitor a crescut în S.U.A. de mai puțin de 2 ori, iar în Anglia și Franța cam de 1,6 ori. Acesta este indicele cel mai elocvent al creșterii nivelului de trai în Uniunea Sovietică. Dar există și alte momente ale creșterii nivelului de trai, a căror importanță nu poate fi evaluată în cifre. În 1956-1957, în sistemul de învățămînt al U.R.S.S. au fost cuprinși 50,4 milioane de oameni. Aceasta înseamnă că fiecare al patrulea cetățean sovietic învață.

Acestea sînt numai cîteva spicuri din culegerea de materiale statistice „40 de ani de putere sovietică”. Culegerea însăși constituie unul din documentele care ilustrează cel mai bine tendințele de dezvoltare în lumea noastră, tendința de afirmare a superiorității sistemului socialist, tendința de stagnare și regres a sistemului capitalist.

Alexandru Leon

O artă militantă

Orientarea noastră este pe marea de apă din Nistru, în vâlcele mănăstirești ale Războiului ori pe dealurile îmbrăcate în vii și livezi din regiunea codrilor. Moldova Sovietică este totuși un avânt de muncă și înalt. Nu departe de sfârșitul Florești, lângă o gară mică ce poartă numele Ghindeșii, unde înaintea trenului oșteră doar două minute, se înalță acum corpurile albe ale unei mari fabrici de zahăr și, alături de ea, un nou oraș muncitoresc ce se cere trecut pe barica republicii. La Dubăsari, lângă Nistru, s-a construit prima hidrocentrală de mare putere, ce alimentează cu energie electrică orașele și satele multor raioane din partea centrală a Moldovei. La Bender a intrat în funcțiune o fabrică de țesături de mătase cum n-a mai văzut pământul Moldovei. Uzelele noastre de conserve „I Mai”, „Pavel Tkacenko” și altele dau de două ori și jumătate mai multă producție decât dădea încă Rusia până la Revoluție. În ceea ce privește producția vinicolă, R.S.S. Moldovenească ocupă primul loc în Uniunea Sovietică.

Bogdan Istru

vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Moldovenească

La muzeul nostru republican se află expus un document care pare acum vizitatorilor o curiozitate. Este vorba de listele alcătuite încă după sfârșitul celui de al doilea război mondial în vederea împărțirii țării, pe teritoriul unde se află acum centrul raionului Strășeni. Fiecare țărăn care primea lotul de pământ, trebuia să semneze. Dar în loc de semnături, pe listele îngâmbate de vreme se înșiră numeroase cruciulițe și amprente digitale. Din 60 de țărani numai doi și-au putut scrie cît de cît numele. Iar, acum aceste documente constituie pentru mulțimea de vizitatori — printre care și locuitorii Strășenilor un straniu anacronism.

Totă această succese în domeniul industriei, agriculturii și culturii au făcut să se dezvolte cu pași mari literatură și arta Republicii Sovietice Socialiste, Moldovenești.

Din stful poporului a crescut o pleiadă de scriitori, pictori, compozitori, cântăci, ale căror creații au devenit un bun al tuturor oamenilor muncii din republică noastră.

De la cele dintâi scrieri literare și poezii ale scriitorilor Mihail Andreescu, Nistor Cabac, Nichita Marcov, Ion Căna, Leonid Cărnău, publicate acum 30 de ani și mai bine în coloanele gazetei „Plugarul Rosu” din Tiraspol, și pînă la poemele, romanele, piesele de teatru scrise în ultimii ani de scriitorii ca Emilian Bucov, Andrei Lupan, Iacob Cutcovetchi, Gheorghe Menic, Liviu Deleanu, Teodor Pomar, Petre Darienco, Petre Cruceanu, Vladimir Russu. Aureliu Busuico și mulți alții, literatura noastră a sosit putere din izvorul dătător de viață al adevăraților nemuritori ale marxism-leninismului, se dezvoltă stîrnă legată de viața și de aspirațiile poporului.

bezi, dar pleptănați cu grijă, „cărărușă” către ochi așa cum obișnuiesc să facă cînd se duc sărbătoarea cu fetele la horă. Pe bătrîn îl cheama Trifan Băltă și era cioban. Cum spunea el singur: „Șasezeci de ani am fost la oi. Mincam, caș, săracă, ceapă, și beam zîn, săracă apă”.

Moș Trifan are un dar înăscut fără de care este peste putință să îl închipui pe bătrînul cioban: mestegușul povestirii. Mîntea lui istică improvizează întâmplări cu tîlc, urzește povești de o frumusețe cuceritoare, scînteiază de inteligență și umor. Ore întregi poți să stai și să te ascuți cutunat în necuprinsul lumii plămuite de bătrînul cioban: în fața ta apar fete frumoși cu lucetori pe umeri și cu soarele în piept, Ileana Cosănzea luminoasă ca zorile și mîndre, cum pe pămînt nu-s altele, viteji fără înclă, argați lupinid împotriva tricolorului hulpari.

Totă această povestire sînt străbătute de acel duz sănătos, robust, optimist al omului din nord care nu se pierde în lăcaș greutăților ci mai virtuos își încordează puterile pentru a le birui.

Peste o jumătate de veac a tot ciobănit Trifan Băltă din Bleseni, oia altora pascînd, casul altora călcînd. Peste o jumătate de veac bătrînul n-a avut decît o singură ocupație aceea de cioban. Și încă că în anii puterii sovietice, la truda lui de oier s-a adăugat o altă profesie, neobișnuită, — aceea de autor de cânt.

Canta lui Trifan Băltă, pe care editura „Școala sovietică” a tipărit-o acum doi ani sub titlul „Povestile lui Moș Trifan”, este un obiect al cercetărilor științifice pe care le întreprind colaboratorii Filialei A cademiei de Științe în cadrul secției de limbă și de folclor; despre cartea aceasta se scriu ample recenzii în organele noastre de presă.

M-am oprit la pilda lui moș Trifan Băltă ca să arăt ce perspective uriasse pentru înălțarea celor mai înzestrați oameni ai muncii puterii sovietice, Marea Octombrie.

Nu este nici un colțisor din republică în care să nu se fi ridicat pe drumul mare al vieții noi intelectuali pregătiti în neamurile noastre scoli de învățămînt superior, intelectuali care fac cinste locului natal, poporul și din sinul cărui au ieșit.

Socot că n-ar fi de prisos dacă ar aminti aici că R.S.S. Moldovenească cu poporul ei harnic, modest și puțin numeros, sîm mai presus decît Franța și Italia în ceea ce privește numărul școlărilor la fiecare 10.000 de locuitori. La noi sînt aproape de două ori mai mulți studenți decît în Franța (o țară cu vechi tradiții universitare) și de șase ori mai mulți decît în Turcia.

Nu de mult, tîndrul Spiridon Mocanu, actualmente artist al poporului, nu era decît un simplu participant al activității artistice de amatori. El a fost descoperit la o olimpiadă artistică de către juriul concursului. Acum Spiridon Mocanu, în calitate de membru al juriului, descoperă la rîndul lui alte talente din popor.

Merită să fie relevat faptul că la recentul Festival Mondial al Tînahului și Studenților care a avut loc la Moscova au primit medaliile de aur și argint și trei colective de amatori din republica noastră: unul din satul Cărașag raionul Slobozia al doilea de la Casa de Cultură din Bender, și al treilea — al studenților din Chișinău.

Totă această sînt dovezi că arta și literatura moldovenească pîndind acum în rîndul maselor, că între oamenii de artă și poporul nostru se stabilesc pe zi ce trece, tot mai stîrnă legături de înținerie reciprocă. Sub semnul acestei legături stîrnite cu poporul, sub semnul partinălității, se dezvoltă literatura și arta în R.S.S. Moldovenească.

CONCERT DOLUHANOVA

Am avut, în urmă cu cîțiva ani, revelația marelui artist, care este Zora Doluhanova. De atunci am mai ascultat-o pe discuri, ca astăzi să o reauzim din nou la București, în glorioasă și nedemnită și strălucire. De la un anumit nivel în sus, comparațiile nu mai sînt concludente și nici juste; așa că nu vom încerca să alăturăm pe această artistă altor cîntărețe sovietice sau străine, pe care am avut prilejul să le auzim, fiindcă ar înșelă originală, unică se definește prin înșelă calitățile ei, fără necesitatea unor alți termeni. De aceea și orice superlativ ar fi prea grosier pentru a caracteriza o artă atât de plină de nuanțe, cum este aceea a Zarei Doluhanova.

Se poate vorbi despre calitățile excepționale ale vocii acestei artiste, despre înținderea ei, despre egalitatea ei intonațională în toate registrele, despre rotunjimea și plinătatea ei în toate nuanțele dinamice, despre căldura timbrului său despre tehnica ei desăvîșită. Dar, dincolo de toate acestea, vocea Zarei Doluhanova are calitatea,

atît de rară, de a se face uitată, de Wolff, a lui Mahler, dar cu scriitura lui armonică atît de avansată, atît de personală, și cu acea originalitate de stil și sensibilitate, născută din aliajul intim al muzicii germane post-romantice cu Revelatoare, în acest sens, au fost Iudurice. Numai trandafirii se veșteșesc, cu acea vocaliză înalță care a luminat subit tot sensul poetic, deliciosul „Vals” și, mai ales, „Soapă, suflu timid” de o mare vibrație interioară. În aceeași categorie înscrim și melodiile de Rahmaninov, dintre care notăm cu precădere poetice și atît de dificilul „Vis”, extrem de rar abordat de către cîntărețe.

Carnet

În cîntarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Institutul de cercetări teatrale și muzicale din Leningrad a scos de sub tipar o serie de lucrări noi, între care menționăm „Studii de estetică muzicală” de I. Kremlev, o culegere de articole intitulate „Prima revoluție rusă și teatrul”, „Eroica războiului civil în dramaturgia sovietică” de I. Golovascenko, primul volum al „Istoriei teatrului rus de dramă” — lucrare redactată de S. Danilov, precum și culegerea „Teatrul în țările de democrație populară”.

„Simfonia a 11-a”, ultima lucrare a cunoscutului compozitor sovietic Dmitri Șostakovic, inspirată din evenimentele revoluționare ale anului 1905, a fost închinată de autor marilor aniversări a Revoluției Socialiste din Octombrie.

Prima audiere publică a simfoniei va avea loc în ziua aniversării.

dar, dincolo de toate acestea, vocea Zarei Doluhanova are calitatea, atît de rară, de a se face uitată, de Wolff, a lui Mahler, dar cu scriitura lui armonică atît de avansată, atît de personală, și cu acea originalitate de stil și sensibilitate, născută din aliajul intim al muzicii germane post-romantice cu Revelatoare, în acest sens, au fost Iudurice. Numai trandafirii se veșteșesc, cu acea vocaliză înalță care a luminat subit tot sensul poetic, deliciosul „Vals” și, mai ales, „Soapă, suflu timid” de o mare vibrație interioară. În aceeași categorie înscrim și melodiile de Rahmaninov, dintre care notăm cu precădere poetice și atît de dificilul „Vis”, extrem de rar abordat de către cîntărețe.

În partea întâia a programului, consacrată în întregime muzicii ruse, ne-au plăcut în mod deosebit melodiile de Nicolai Medtner și de Rahmaninov. În special sintem recunoscători Zarei Doluhanova că ne-a făcut cunoscute cele câteva liederuri de Medtner, una dintre cele mai interesante personalități artistice din vechea generație.

Acest compozitor a scris aproape exclusiv muzică pentru pian sau pentru voce. Poet de mari resurse, Nicolai Medtner este un romantic înțezit, prin acele trăsături subtile și inefabile ale confesiunii sale muzicale, intime dar, adesea, pline de forță și ațîdnime. În peisajul muzicii contemporane, l-am situat în vecinătatea lui Hugo

dar, dincolo de toate acestea, vocea Zarei Doluhanova are calitatea, atît de rară, de a se face uitată, de Wolff, a lui Mahler, dar cu scriitura lui armonică atît de avansată, atît de personală, și cu acea originalitate de stil și sensibilitate, născută din aliajul intim al muzicii germane post-romantice cu Revelatoare, în acest sens, au fost Iudurice. Numai trandafirii se veșteșesc, cu acea vocaliză înalță care a luminat subit tot sensul poetic, deliciosul „Vals” și, mai ales, „Soapă, suflu timid” de o mare vibrație interioară. În aceeași categorie înscrim și melodiile de Rahmaninov, dintre care notăm cu precădere poetice și atît de dificilul „Vis”, extrem de rar abordat de către cîntărețe.

În partea întâia a programului, consacrată în întregime muzicii ruse, ne-au plăcut în mod deosebit melodiile de Nicolai Medtner și de Rahmaninov. În special sintem recunoscători Zarei Doluhanova că ne-a făcut cunoscute cele câteva liederuri de Medtner, una dintre cele mai interesante personalități artistice din vechea generație.

Acest compozitor a scris aproape exclusiv muzică pentru pian sau pentru voce. Poet de mari resurse, Nicolai Medtner este un romantic înțezit, prin acele trăsături subtile și inefabile ale confesiunii sale muzicale, intime dar, adesea, pline de forță și ațîdnime. În peisajul muzicii contemporane, l-am situat în vecinătatea lui Hugo

Scandal CHAPLIN?

De cîtva timp, un nou scandal Chaplin a venit să umple coloanele presei mondiale reînălțînd atenția opiniei publice de pretutindeni. Obiectul? Recenta premieră a ultimului său film, „Un rege la New York”, proiectat pe ecranele cinematografeilor

londoneze. Incitată de contrații de breasle americane, presa londoneză s-a năpustit asupra filmului cu o adevărată campanie de colomniță. De ce nu este pe plac filmul lui Chaplin cronicilor londonezi? Răspunsul nu-i greu de ghicit dacă luăm în considerație atitudinea lui Chaplin față de problemele Americii contemporane, îndelungul său trecut de activitate pus în slujba omului, a democrației, tema care a inspirat filmul „Un rege la New York”.

Cu totul alta este însă părerea publicului englez, și pentru această părere socotim cît se poate de potrivită exclamația unuia din mii de spectatori: „Cu filmul acesta, Charlie a

aruncat bomba cu hidrogen asupra zgîrie-norilor New York-ului!”.

Intr-adevăr Chaplin nu mai este vechiul Charlie pe care l-am cunoscut în copilărie. Chaplin nu se mai mulțumește să constate, să suferă în ilme, Chaplin lovește astăzi și lo-

veste aurtător. Neo-dovezite filmul, deși n-am avut încă satisfacția să-l vizionăm, ne-o dovedește chiar presa engleză oficială care s-a învîntă sunat împotriva lui. Așa cum subliniază revista sovietică „Literaturnia gazeta” sub semnătura corespondentului său la Londra, Frolov, New York unde este antrenat de atmosfera de business a marilor capitale. Anna Kăy (actrița D. Adams) o fermecătoare ingeniu a societății newyorkeze îl invită pe rege acasă la ea unde, în prealabil, o fost instalată o stație de emisie a televiziunii. Emisiunea, avînd ca scop reclama firmelor producătoare de pastă de dinți „Oksiton”, retransmite exhibițiile retorice ale naivului rege care recită monologul lui Hamlet în timp ce Anna, cu cel mai curcior zîmbet, exclamă: „Un artist, pe lângă geniu are neapărat nevoie și de dinți frumoși. Folosii deci pasta de dinți „Oksiton!”.

Prinmă de la aventurile „regelui pensionar” Chaplin pătrunde adînc în miezul problemei scînd la lumină adevărul despre modul de viață americană ceea ce, desigur, nu poate fi pe placul domnilor de la „Observer” și „Reynolds”. Dacă la început Chaplin-reegele apare pur și simplu ca un om ciudat, naiv, care crede că S.U.A. se recomandă în primul rînd prin libertățile pe care le ține la îndemîna orîșicui, mai lîrziu, chiar de la aerodrom unde i se lasă amprente digitale își dă seama cît de amarnic s-a înșelat — scrie Frolov. Pe străzi mîscare de automate. Oamenii nu știu să zîmbească. Despre dragoste vorbesc, banal, doar lîrtele luminoase. Aștept, regele lîrta — într-un cinematograf. Răzădă filmele de mare succes „Criminal cu suflet” și „Erbat sub lemele”. Din spre ecran bulie impuscături de pistol, o femeie se prăbusește înșingărată.

Dar, fostul rege nu poate trăi în America fără să aibă de a face și cu „rosii”. Tîndrul Rupert Makabee, rolul este interpretat de fiul lui Chaplin, Michel) înfățișat de monarh în discursuri antirăzboinice. De aici, cunosțința cu F.B.I.-ul. În America personalitatea este în primejdie! — exclamă în a moment dat Michel încercînd să-l convingă de adevăr pe incredulul rege. Ajuns în fața judecării, monarhul se încurcă într-un lurtun de pompieri de care nu mai poate să scape. Înaltii funcționari îl fixează cu priviri bănuitoare cînd, blestematul de lurtun începe brusca să funcționeze uindul-i și mîturindul-i ca pe niște canoe în hohotele de ris ale regelui. Așa a fîntuit la zid, în hohote de ris, îndrăznitul Chaplin mult trimblat la libertate americană, demascîndu-l în fața întregii lumi putrezicioasă. Sîtul de ațtea peripeții, bătrînul rege se întoarce în Europa.

Andrei Tudor

AI. B.

ORZON

De ce s-au gândit studenții sovietici să facă un film din povestea lui Don Quijote? Nu-oare acesta exemplul tipic al omului ce se nutrește cu himere și fantasme? Nu este aci un caz perfect de evadare în ireal? Această opinie pare ațit de firească încît o regăsim la două personalități foarte depărtate una de alta: romnul G. Călinescu și englezul autor al studiului despre literatura spaniolă din Enciclopedia Britanică, Ambii fac o aspră morală personagiilor donchiștoști. Intenția lui Cervantes, spune englezul, a fost „de a arăta, printr-un exemplu împins pînă la absurd, primejdia acelor prejudecări... care duc la disprețuirea a

tot ce este muncă folositoare... și care aveau să ducă Spania la ruină”. Iar G. Călinescu scrie: „Ce este în definitiv Don Quijote? Un suflet mare cheltindu-se într-o direcție himerică, pentru a nu e capabil, apăsător de prestigiu cărîrilor, să facă analiza justă a prezentului”. După care adăogă: „Astfel unii din noi, azi, ne înșim forțele luind drept viabile lucruri disipate și ne batem cu fantasmale, cînd, deschizînd ochi mari asupra realității istorice, putem să ne cheltuim puterea de creație în promovarea binefăcătoare pentru pa-

urmărește dorința lui de a face bine tuturor. Glumele proaste ale dușmanilor sînt pentru el ca un accident pur fizic, ca ploaia sau stricarea unei roți la trăsura. Nu-i alterează nici calmul nici înțepîndul, cît sînt lucruri radicale străine de înțepîndul lui. Una din marile performanțe ale lui Cerkasov este de a fi parvenit să „jocce” această imperturbabilitate în fața acțiunilor fizice, printre care ridicolul este doar unul din neînsemnatele elemente. Ca și în filmele lui Charlie, cu cît micile detalii humoristice se înmulțesc, cre-

donchiștoiene: utopia acțiunilor eroului. Sînt ele într-atiia de utopice? Nu este sigur. Și aci intervine o teorie scumpă mie. Am socotit totdeauna că într-o lume corupă și strîmbă și societatea lui Cervantes este un model de o astfel de lume), acțiunile nobile au mare șansă să eșueze, oricum: și cînd sînt fantastice și cînd sînt înțelepte. Sîmul realist aci se mută pe un plan mult mai înalt. Acel ce pîrdece cu atîta siguranță la îndreptarea înjustiției este un om care a simțit cît de sigur istoria însăși merge determinist într-acolo. Vor-

Un erou luptă pentru idealul său:

trie a noului ideal în viață, ridicat pe studiul naturii și pe simțința muncii obștești, izbăvite pentru totdauna de exploatare”.

Si totuși sovieticii au încredințat celui mai mare actor al lor, Cerkasov, rolul acestui personaj așa de puțin „pe linie” pentru a-l zugrăvi ca pe un erou dintre cei mai pozitivi. De ce? Și ce interpretare au dat ei legendarului Cavalier al Tristei Figuri?

Răspunsul cel mai bun ni-l va da filmul însuși. L-am văzut și am avut plăcuta impresie că in-

ște în noi o stimă gravă pentru personajul. Cealaltă performanță a lui Cerkasov, de o icsusînță încă și mai mare, este de a fi anulat o vîltă clasică impresie, aceea că toate acțiunile lui Don Quijote sînt utopice. Această interpretare a operii lui Cervantes nu l-a scăpat lui Călinescu. Dacă el lărtă și răscumpără, apăsînd pe două idei: aceea de curaj, care este o mare virtute independent de realismul conținutului, la care se adăogă și ideea, perfect justă, că un grîntu de nebunie întovărășește orice faptă mare. Dar poate că nu

terpretarea legendei coincide cu aceea pe care eu înșimă am avut ocazia s-o dau atunci cînd, vorbind de eroul lui Chaplin repetam mereu că el seamănă mult cu acel al lui Cervantes.

ște în noi o stimă gravă pentru personajul. Cealaltă performanță a lui Cerkasov, de o icsusînță încă și mai mare, este de a fi anulat o vîltă clasică impresie, aceea că toate acțiunile lui Don Quijote sînt utopice. Această interpretare a operii lui Cervantes nu l-a scăpat lui Călinescu. Dacă el lărtă și răscumpără, apăsînd pe două idei: aceea de curaj, care este o mare virtute independent de realismul conținutului, la care se adăogă și ideea, perfect justă, că un grîntu de nebunie întovărășește orice faptă mare. Dar poate că nu

ște în noi o stimă gravă pentru personajul. Cealaltă performanță a lui Cerkasov, de o icsusînță încă și mai mare, este de a fi anulat o vîltă clasică impresie, aceea că toate acțiunile lui Don Quijote sînt utopice. Această interpretare a operii lui Cervantes nu l-a scăpat lui Călinescu. Dacă el lărtă și răscumpără, apăsînd pe două idei: aceea de curaj, care este o mare virtute independent de realismul conținutului, la care se adăogă și ideea, perfect justă, că un grîntu de nebunie întovărășește orice faptă mare. Dar poate că nu

DON QUIJOTE.

D. I. Suchianu

Scrisoare din Harkov

Prieteni tinerilor romni aiași la studii în orașul Harkov cu cosmopolitii din colectivul artistic al Casei de cultură a cooperării mesugărești a început cu doi ani în urmă, tot în octombrie. Ne întorsesem de puțină vreme din vacanță, când, într-o seară, la cămin, am primit invitația să luăm parte la o întâlnire cu colectivul artistic al casei de cultură.

De data aceasta, ne-am sfătuit să pregătim gazdelor o surpriză: să le prezentăm un mic program artistic, alcătuit din dansuri și cintece populare românești, poezii închinată prieteniei, muzică ușoară. O surpriză tot atât de plăcută ne aștepta și pe noi: cosmopolitii pregătiseră în cinstea noastră un adevărat spectacol. Și astfel, în luna noiembrie, s-a transformat într-o întrecere artistică prietenescă.

Așa a început prietenia noastră. De atunci, studenții romni erau invitați adesea la spectacolele și reuniunile organizate la Casa de cultură. Într-una din zile, Zora Terlevna Dorjinskai, conducătoarea artistică, ne-a propus să punem în scenă împreună cu colectivul de cosmopoliti, o revistă teatrală. Iura Kolcinski, unul dintre tinerii artiști, e cel care a avut ideea ca noua revistă să se numească „O călătorie prin România”, și să cuprindă o prezentare a cîntecelor și jocurilor românești.

Maestrul de balet Ștefan Gheorghie, care se afla pe atunci în Uniunea Sovietică pentru specializare, ne-a sfătuit să punem în scenă o suită de dansuri populare. Textul dramatic însă, mai necesita modificări. Tocmai în acea perioadă, studenții plecau la practică. Noi, cei de la Institutul de Mine, am fost repartizați să lucrăm în bazinul Kuznetkului, în inima Siberiei.

După câteva zile de la soseirea noastră, mi s-a încredințat să conduc o companie minieră. Așa l-am cunoscut pe mecanicul de combină Evgheni Ivanovici Gudimenco. Era un om în floarea vârstei, voinic, cu o față arănoasă. Acolo, în adânc, prietenii se leagă repede. Munceam alături, iar la terminarea șutului plecam împreună. Mi-a mărturisit din primele zile că nu-ți trește o dragoste deosebită pentru poporul român. De altfel, Evgheni Ivanovici ne-a cunoscut și țara, în împrejurările grele ale războiului, în toamna anului 1944. Pe atunci era tanchist în Armata Roșie. În timpul unei lupte înclătșate cu fasciștii într-un sat de lângă Ploiești, tancul său a luat foc. Rămînt grav, a fost salvat de fărâșurile tancului și de furiile hitleristilor de un flăcău din sat, care l-a ascuns în beciul casei. Evgheni Ivanovici mi s'ar putea să mă războiului a trecut de pe tanc pe combină minieră din Kuzbass. Au trecut mulți ani de atunci, dar Evgheni Ivanovici nu l-a uitat pe Ionel. Mi-a mărturisit că întotdeauna când își aduce aminte de acei ani, se întreabă: „Ce-o fi cu băiatul, ce face el astăzi?”

Povestirea mecanicul Gudimenco m-a impresionat. Când m-am întors la Harkov, le-am vorbit prietenilor mei despre această întâmplare. Zora Terlevna a urmat povestirea cu foarte mare interes, iar când am terminat, a izbucnit bucurăsoasă:

— Dar bine băieți, această întâmplare adevărată este tocmai ceea ce ne trebuie! Gîndiți-vă: Evgheni Iva-

novici dorește să știe ce face astăzi Ionel. Revista noastră îl va purta pe Evgheni prin România, va cunoaște oamenii voștri de astăzi, va poposi prin sate, și, firește, îl va întâlni pe prietenul său.

Din acea zi, studenții romni și tinerii artiști ai Casei de cultură au reînscut pregătirile pentru montarea spectacolului. A fost redactat textul dramatic, au fost selectate poeziile și cîntecele, apoi totul a fost tradus în limbile rusă și ucraineană. Regizorul Iakov Osipovici Soloveicik a început punerea în scenă.

Primul spectacol cu „Călătorie în România”, a avut loc în octombrie trecut, cu prilejul unei serate organizate de colectivul Casei de cultură în cinstea prieteniei grupului nostru studențesc cu cosmopolitii.

Îmi amintesc cu căte emoție am așteptat acest spectacol. „Luncarea domoală a cortinei a descoperit un colț al parcului din centrul orașului Harkov. Scena e inundată de lumina roșatică a amurgului. În ultimul plan se înalță statuia marelui poet și cîntăreț ucrainean Taras Șevcenko. Pe o bancă, un grup de studenți romni și sovietici. Tinerii povestesc, rîd, cîntă. Traian începe să povestească despre satul său, Evgheni, un student sovietic mai în vîrstă, evocă amintiri din România, din timpul luptelor împotriva fascismului. Prietenii lui află astfel că un flăcău român, Ionel, i-a salvat viața. Toți își exprimă dorința de a-l ajuta pe prietenul lor să-l regăsească pe Ionel. Băieții și fețele se hotărăsc să plece împreună în vacanța de vară, în căutarea lui Ionel. Și iată-ne în trenul de București. Așa începe călătoria noastră prin România. Spectatorii fac cunoștință cu viața, cu parcurile capitalei noastre. Apoi, tinerii poposesc într-un sat muntos, se împrietenesc cu sătenii, le cunosc portul, obiceiurile, cîntecele și jocurile. În căutarea lui Ionel, călătorii ajung la o casă de odihnă de la poalele Bucueșilor, și în sfîrșit, într-un sat moldovenesc unde Ionel, acum student și el, își petrece vacanța de vară, lucrînd ca instructor de pionieri.

Încă de la primul spectacol, revista noastră a intrunit aprecierea unanimă. Despre prietenia studenților romni cu cosmopolitii și despre succesele noastre comune s-au scris articole în presa locală. Fragmente din spectacolul nostru au fost filmate pentru jurnalul de actualități: „Tineretul Ucrainei”, alte fragmente au fost transmise de postul de televiziune.

La întrecerile artistice ale tineretului ucrainean din acest an, revista noastră teatrală, „Cîntec despre prietenie”, a reușit un mare succes, clasându-se pe locul I al festivalului tineretului din raionul și regiunea Harkov, cit și la festivalul tineretului pe întreaga Ucraină, care s-a desfășurat la Kiev.

După intense pregătiri și nenumărate emoții, colectivul nostru și-a văzut împlinită dorința cea mai fierbinte — de a participa la Festivalul tineretului și studenților de la Moscova.

Pe scenele capitalei sovietice a răsunat în neuitabilele zile ale Festivalului, alături de melodiiile din toate țările lumii și cîntecul nostru — închinat marilor prietenii, dintre tineretul român și sovietic.

Luță Reu

student la Institutul de Mine din Harkov

Zilele științei și tehnicii sovietice

Printre acțiunile principale din cadrul Lunii prieteniei, un loc important ocupă Zilele științei și tehnicii sovietice.

Despre însemnătatea lansării satelitelor artificiale a vorbit celora 3000 de muncitori și tehnicieni aflați în sala de festivități a uzinelor „23 August” — B. N. Petrov, șef de laborator la Institutul de Automatică și Telemecanică al Academiei de Științe a U.R.S.S., membru al delegației sovietice care ne vizitează țara.

Colaborarea tehnico-științifică romino-sovietică constituie de asemenea una dintre temele abordate cu prilejul Zilelor tehnicii. În cadrul simpoziului „Colaborarea romino-sovietică în cheștia dezvoltării științei în R.P.R.”, care a avut loc în Capitală, în ziua de 14 octombrie, au făcut expunerii acad. Șt. S. Nicolau și profesorii universitari C. Dinculescu, N. Sălăgeanu și Alex. Sanielevici — membri corespondenți ai Academiei R.P.R.

În întreaga țară au loc în această perioadă conferințe, simpoziioane, re-

ferate științifice, consfătuiri, jurnale de actualități, prezentări de buletine informative tehnico-științifice, consacrate noutăților în diferitele ramuri ale științei și tehnicii sovietice. Cu ocazia unei asemenea manifestări, organizată la Timișoara au luat cuvîntul, alături de acad. dr. Cornel Miclos, prof. univ. Ion Curea și Coriolan Drăgulescu, specialiștii sovietici în domeniul chimiei — membri ai delegației Academiei de Științe a U.R.S.S., aflați în această localitate.

Sub titlul: „Ce e nou în știința și tehnica sovietică” au fost prezentate la Constanța realizările recente ale savanților sovietici în chirurgia cordului, în domeniul televiziunii și al cercetărilor geofizice.

La Iași, prof. univ. M. Grindea și conf. univ. Elena Calistru au vorbit studenților și cadrelor didactice de la Facultatea de industrie ușoară a Institutului Politehnic despre contribuția oamenilor de știință sovietici la crearea și dezvoltarea industriei fibrelor sintetice.

Un salut al cineștilor sovietici

Am deosebită plăcere să vă transmitem prin intermediul gazetei „Vec nou” un salut fierbinte și cele mai bune urări în viața și munca dvs. de zi cu zi.

E. TISSE
BAIBA INDIKSONE
P. KADOCINIKOV

16 octombrie 1957

Cursa pentru cucerirea spațiului cosmic

Bip... Bip... Un hult scurt și sacadat, repetat cu exemplară stăruință, la răsăritul și apusul soarelui, deasupra marilor metropole și a celor mai modeste colțuri ale globului terestru. Milioane de oameni au auzit, de la 4 octombrie încoace, aceste semnale care vestesc marșul triumfal prin eter al primului satelit artificial. Mai favorizabil de întimplare, unii l-au văzut cu ochiul liber, iar specialiștii petrec nopți albe în fața lunetelor și telescoapelor aștințite spre cer, fiind, și unii și alții, la fel de mîndri că sint martorii oculari al unui eveniment epocal.

Două săptămîni s-au împlinit de cînd satelitul artificial („Luna nr. 2”, sau „Luna cea mică” cum i se mai spune cu tandrețe) își continuă neabătut drumul său circumterestru, punînd la dispoziția oamenilor de știință o comoră de date de neprețuit pentru descoperirea marilor mistere cosmice. În același timp, alți oameni de știință meditează asupra implicațiilor și perspectivei nămolitoare pe care le deschide acest prim pas spre cucerirea spațiului interplanetar.

În aceste două săptămîni, presa mondială n-a cunoscut un alt subiect mai important decît lansarea satelitelor. Elogiile la adresa savanților și tehnicienilor sovietici s-au făcut auzite pînă și din cercurile apusene atîdată ostile sau de obicei rezervate față de tot ce vine din U.R.S.S. În ultimul an aceste cercuri s-au convins că țara care a construit pentru prima oară în lume avionul de transport cu reacție Tu-104, racheta balistică intercontinentală și, acum, satelitul artificial al pămîntului, nu mai poate fi prezentată — așa cum o făcea o ridicolă și stupidă propagandă — drept rămasă în urmă față de occident. Astăzi — sint nevoiți să recunoască plîm și cel mai înversunat alți adversari ai socialismului — Uniunea Sovietică se situează în fruntea tuturor țărilor înaintate pe tărîmul dezvoltării științei și tehnicii.

Perspective fantastice sau reale?

Numeroși savanți străini subliniază că lansarea satelitelor artificiale dă măsura acestui uriaș nivel de dezvoltare. Ei știu că oamenii de știință sovietici au avut de învins dificultăți imense, ridicate de cele mai complicate probleme de mecanică, de fizică și de chimie, pentru a putea construi și lansa cu atîtă precizie în orbită primul satelit artificial al planetei noastre. Colaborînd în cadrul Analizii Geofizice Internaționale, savanții americani, care aveau și ei în program lansarea de sateliti artificiali, sint cei mai în măsură să aprecieze succesul colegilor lor sovietici.

Se știe, acum, că cele mai mari greutăți au fost întîmpinate în elaborarea rachetei purtătoare pentru trimiterea satelitelor în orbită. După presupunerile unor savanți francezi, această rachetă (în cîteva trepte) trebuie să fi avut o greutate de peste 40 tone. „Toți savanții sint de acord — arată o telegramă a Agenției France Presse — să susțină că lansarea rachetei sovietice va face epocă”. Într-adevăr, pentru prima oară omul s-a putut elibera de forța gravitației terestre. Calculată dovedesc că energia necesară acestei eliberări este egală cu greutatea proiectilului înmulțită cu raza pămîntului, sau în c.v., de circa 25 de ori greutatea satelitelui exprimată în kg. (Se știe că satelitul sovietic cîntărește 83,6 kg.).

Savantul sovietic Poliakovski a declarat că racheta purtătoare a primului satelit artificial dispunea de o forță energetică mai mare decît a celei mai puternice centrale electrice din lume.

Cunoscutul savant francez Alexandre Ananoff, președintele Federației Internaționale de Astronautică, a declarat presel că este aproape sigur că satelitul sovietic a fost lansat cu ajutorul unei extrm de puternice rachete avînd 4 sau chiar 5 trepte.

Îată, deci confirmarea îndubitabilă a faptului că în domeniul tehnicii construirii rachetelor balistice cu rază lungă de acțiune, sovieticii au luat-o cu mult înaintea americanilor. Neavînd încă la dispoziție asemenea rachete, savanții americani n-au putut desigur lansa nici satelitul lor artificial.

Pentru savanții și tehnicienii sovietici însă, experiența reușită cu primul satelit constituie un puternic stimulent pentru trecerea imediată la construirea și lansarea altor sateliti, mai mari și avînd de îndeplinit noi și importante misiuni științifice. Preocuparea lor de moment este trîmțirea spre li-

spațiului cosmic

ziera superioară a atmosferei terestre (la o altitudine de minimum 900 km.) a unor sateliti artificiali care să joace rolul de adevărate laboratoare cosmice. Folosînd energia solară pentru reîncărcarea bateriilor acumulatorilor de la aparatele lor de radio-emisiune, aceste laboratoare vor putea transmite în timp îndelungat prețioasele lor informații științifice culesse în timpul rotirii continue în jurul globului terestru.

Prima călătorie în lună în 1959?

Visele îndrăznețe de a evada din strînsăoarea gravitației și a atinge alte planete nu mai apar acum atît de hazardate precum puteau să apară înainte de 4 octombrie 1957. Cu viteză sa actuală, satelitul artificial ar putea parcurge distanța de 370.000 de kilometri, care despărte pămîntul de lună, în 15 ore. Pentru aceasta însă, ar trebui să depășească, printr-o viteză de 11 km. pe secundă (față de 8 km. pe secundă cît ating acum), limita gravitației pămîntului. Ceea ce, socotesc specialiștii, se poate foarte bine realiza în următorii 2 ani, date fiind actualele posibilități ale științei și tehnicii.

Pînă în anul 1959, prin urmare, un satelit artificial al pămîntului se va putea apropia atît de mult de lună, încît să devină... satelit al acesteia. Astfel, laboratorul cosmic ne va putea transmite de data aceasta informații respective despre lună, punîndu-ne în cunoștință de cauză asupra atîtur necunoscute ce ar trebui rezolvate înainte de a ne încumeta să vizităm personal satelitul nostru natural.

Înainte de a putea fi vorba de o călătorie a omului în spațiul cosmic, planeratul îl vor face o serie de cobai. De aceea, există de pe acum un proiect de a se trimite în viitorul satelit și cîțiva călători vii, în speță soareci, închisî într-un container, care se poate desprinde din satelit la o comandă transmisă prin radio și cu ajutorul unei parașute, să aterizeze în bune condiții pe pămînt.

În prezent există 3 proiecte sovietice pentru realizarea unei legături cosmice pămînt-lună. Prof. G. Scerbakov, autorul primului proiect, este de părere că voiajul dus și întors pămînt-lună se poate face în zece zile. Vehiculul cosmic respectiv nu va avea nevoie de carburant decît pentru prima parte a călătoriei, depășindu-se ulterior grație forțelor de atracție combinate ale pămîntului, soarelui și lunii. Autorul unui alt proiect, tînarul savant sovietic Evgheta, în vîrstă de 25 de ani, își propune să trimită racheta pînă în imediata apropiere a gravitației terestre, de unde să poată comunica pe pămînt toate informațiile culesse în călătoria făcută în jurul lunii. Calculele lui Evgheta, stabilite cu ajutorul celei mai moderne mașini electronice, au fost găsite juste de numeroși savanți, care socotesc că proiectul său are multe șanse de reușită.

Al treilea și cel mai îndrăzneț proiect aparține profesorului Iuri Hebeveici, care vrea ca racheta sa să ajungă la destinație. Aterizînd pe solul lunar, racheta va elibera o tanketă-laborator care, parcurînd terenul respectiv, va putea transmite comitent cu călătoria prin lună toate informațiile înregistrate de aparatele sale.

În 48 de ore se va putea ajunge în Marte!

În fața unor atari proiecte ale savanților sovietici, astrofizicianul francez Ananoff se crede îndreptățit să socotească

Pe drumurile țării Automatizarea

(urmăre din pag. 1-a)

A trecut o săptămîină de cînd delegația sovietică a părăsit Capitala noastră să viziteze țara. Ploiești, Iași, Orășul Stalin, Arad, orașul Victoria, Sibiu, Cluj — iată cîteva din localitățile în care au poposit, în care mii de oameni i-au întîmpinat cu căldură și entuziasm pe soli poporul sovietic, în care s-au roșit atîta cuvinte de prietenie sinceră.

Acum, cînd această vizită se apropie de sfîrșit și cînd evenimentele ale căi au fost deja consemnate mai amplu sau mai laconic în presa cotidiană, rîndușii de față cu caracter oarecum retrospectiv, își propun doar să revină asupra unor din ele și anume asupra celor mai semnificative, străduindu-se să nu lase să se împrăstie căldura emoționantă a momentului.

Simbătă 12 octombrie.

„Prezenta delegației sovietice la uzina de utilaj petrolifer „1 Mai” din Ploiești, a fost înaltă printr-un mare miting la care au participat mai bine de 5.000 de muncitori, ingineri, tehnicieni și funcționari ai întreprinderilor din localitate.

Tot timpul cit a durat mitingul, această mare de oameni — obișnuți în general să primească delegații străine, și pe care i-a adus deci aici în măr așa de nămolitea nimentului și interesului și interesului sincer, prietenia pentru oaspeții și pentru cei pe care ei îi reprezintă — a fremdățat de entuziasm. Cuvîntelor roșite de oaspeții sovietici li s-a răspuns cu o furtună de ovăți și de aplauze.

Cele două zile — 14 și 15 octombrie — pe care membrii delegației le-au petrecut în Orașul Stalin își împrejurimii au avut un program bogat și interesant. Primii care s-au bucurat de prezența în mijlocul lor a solilor poporului frate și vecin, au fost constructorii de tractoare. Membrii delegației sovietice, călăuziți de tov. Mihai Marinescu, director tehnic al uzinelor, „Ernst Thälmann”, au trecut prin principalele secții ale marii întreprinderi, interesîndu-se, îndeaproape de procesul de fabricare a tractoarelor. Ei și-au înscris în carne și oase și ei privind producția, nume de funcții și inovatori, au consemnat condițiile bune de lucru care au fost create muncitorilor.

În țara ora 15, cînd se termină un schimb și începe altul, peste 4.000 favorabile ale oaspeților.

La marginea Bodului se înalță un adevărat cartier de locuințe individuale, toate din cărămidă roșie. Cartierul acesta a atras încă de la început atenția delegațiilor sovietice și la înapoierile viitoare case au și primit primii oaspeți.

Mă bucur că mi-a călcat pragul casei oaspeți ca dvs. — a spus una din proprietare, nevasta lui Gheorghie Necșoiu, pofîndu-și musafirii în camerele încă neterminate. Mirosca plăcută a zugrăveală și vopsea proaspătă, a scîndură dată la rînd, într-un cuvînt a nou. Casa s-a compune din trei odăi, bucătărie, baie, cămară. Gospodina încă oodăa curăță și cu o legîmîntă min-dre expresia țelilor primilor ei oaspeți.

Combinatul, cu instalațiile sale moderne, cu secțiile sale, produce o puternică impresie asupra oaspeților. Colectivul combinatului se remarcă prin tinerete și rezultate excelente obținute în muncă. Ingineri, mașinști, simpli muncitori dar cu evidență satisfactile date asupra muncii lor, leagă discuții prietenești cu oaspeții.

Membrii delegației sovietice petrec cîteva ore în mijlocul locuitorilor tînarului oraș.

În țara ora 15, cînd se termină un schimb și începe altul, peste 4.000 favorabile ale oaspeților.

peși. Iar aceștia nu și ascundeau deloc admirația.

Miercuri, 16 octombrie. Astăzi se pleacă la Victoria. Oaspeții li s-a vorbit despre acei orași tînr, care nu figurează încă pe harta patriei noastre.

Cunosce orașe care și numără vîrsta cu sutele de ani și sint curioși să vadă și unul care a împlinit abia 5 ani. Procesul de naștere a unui oraș este foarte interesant — mărturisesc înscă de plecare Alexandru Viktorovici Belșev.

Mașinile luncă lin pe șoseaua națională. Drumul acesta care trece printre coline de muni și prin văci, care străbate păduri scăldate într-o orgie de culori și nuanțe, este unul din cele mai frumoase ale țării.

Oaspeții nu și pun țir entuziasmul lor. Iar în anumite locuri, de unde se deschid priveliști de-a dreptul uimitoare, mașinile opresc și aparatele de fotografiat intră în acțiune.

Kilometri se depășesc înghițiti de viteza mare a mașinilor. Plăci mari de lemn înscă de marea albe și alte nume de localități. Pînă cînd, pe una din ele descriem „Victoria”. De acolo pînă în oraș mai sint aproximativ 8 km.

Orașul nu și trimite solș spre periferii. Li descoperii în întregime, dintr-o dată cu blocurile sale noi, frumoase, moderne, altele decît orașele vechi. Așezarea că își croiește conturul sub ochii tăi. Copiii salutați de la toate colțurile străzilor, fluturîndu-și minușele. Numărul lor mare nu poate trece neobservat.

Orașul Victoria își primește oaspeții cu deosebită căldură. Conducătorii Combinatului chimic, muncitori, funcționari și mulți, foarte mulți copii ies în întîmpinarea membrilor delegației sovietice.

Combinatul, cu instalațiile sale moderne, cu secțiile sale, produce o puternică impresie asupra oaspeților. Colectivul combinatului se remarcă prin tinerete și rezultate excelente obținute în muncă. Ingineri, mașinști, simpli muncitori dar cu evidență satisfactile date asupra muncii lor, leagă discuții prietenești cu oaspeții.

Membrii delegației sovietice petrec cîteva ore în mijlocul locuitorilor tînarului oraș.

În țara ora 15, cînd se termină un schimb și începe altul, peste 4.000 favorabile ale oaspeților.

Iuliu Scutaru

posibilă pentru viitorul apropiat nu numai călătoria în lună, dar și în alte planete. O nouă accelerare a vitezei de propulsie a rachetei — și aici, subliniază el, energia atomică își va spune cuvîntul — poate face ca planeta Marte să fie atinsă în 48 de ore...

De ce să ne mirăm, prin urmare, dacă savanții, inginerii și tehnicienii din numeroase țări, reuniți săptămîina trecută la Barcelona unde a avut loc Congresul de astronautică, au discutat cu cel mai mare interes despre noile proiecte ale savanților sovietici de a studia posibilitățile de transplantare a unor specimene terestre de vegetale și animale pe alte planete? Oamenii de știință sovietici studiază de mult mulți ani condițiile de viață de pe planetele Marte și Venus. Acum cînd se întrevide clar posibilitatea ca aceste planete să poată fi atinse de astronavele viitorului, nu ni se pare deloc fantastic proiectul unor asemenea transplantări.

Am insistat mai mult asupra naturii preocupărilor savanților sovietici, pentru a desprinde anumite concluzii necesare. În tabăra adversarilor Uniunii Sovietice, succesul lansării satelitelor artificiale a stîrnit și o anumită stare de spirit care denotă tot vechea concepție a subordonării cuceririlor științei scopurilor militare. Convingîndu-se definitiv de posibilitățile tehnice nelimitate ale U.R.S.S., anumiți conducători militari și politici americani nu sint încă în stare să tragă și concluziile logice impuse de realități. În loc să primească propunerile de dezarmare ale Uniunii Sovietice, (care și în situația de superioaritate rămîne aceeași hotărîre apărătoare a păcii), ei preferă să ceară un program de intensificare a goanei înarmărilor și se întrec în zelul „patriotic” cu care cer tragerea la răspundere a celor vinovați pentru rămînerea în urmă față de U.R.S.S.

Poate că un anumit sentiment de mîndrie națională să împună americanilor necesitatea de a se redresa dintr-o situație de inferioritate în care au fost puși temporar. Un astfel de sentiment n-ar fi nefirec dacă ar da mîstare numai unei emulații între savanții și tehnicienii din cele două țări. În condițiile întrecerii pașnice de altceva ori propuse de sovietici, o astfel de emulație ar fi desigur profitabilă progresului omenirii. Dar nu o astfel de întrecere preconizează cercurile agresive din S.U.A.

În recentul său interviu acordat unui redactor al ziarului „New York Times”, N. S. Hrușciov a scos în evidență această deosebire de puncte de vedere. Primul secretar al P.C.U.S. a arătat foarte limpede de ce Uniunea Sovietică, deținătoare celor mai moderne tipuri de arme, nu dorește război, ci coexistență și întrecere pașnică.

„Dacă astăzi S.U.A. nu au rachetă, — a spus N. S. Hrușciov — o veți avea și dv. deoarece știința se dezvoltă neînclat. Același lucru se referă și la Uniunea Sovietică: dacă noi nu dispunem astăzi de vreo realizare pe care o aveți dv., o vom avea și noi. Și aceasta este o formă de întrecere. Noi însă nu vrem o asemenea întrecere... Vrem relații pașnice și nu acumularea de mijloace de distrugere.”

În anumite cercuri din S.U.A., imensul succes sovietic înregistrat cu prilejul lansării satelitelor artificiale a fost raportat imediat la implicațiile sale militare. Nu se poate nega, desigur, importanța acestor implicații. Să nu uităm însă că Uniunea Sovietică, cu toate atu urile militare pe care le dobîndește, rămîne aceeași mare putere pașnică, dornică să vadă coexistînd în pace lumea socialistă cu lumea capitalistă. În momentul în care știința și tehnica sovietică deschid omenirii porțile cosmosului, înviind inteligența speculativă și genul inventiv al omului la traducerea în realitate a celor mai fantastice anticipări, nu ar fi oare timpul ca oamenii cu răspundere din occident să interpezeze cu bună credință politica sovietică de coexistență pașnică?

Era cosmică în care am intrat, trebuie să înceapă cu statornicirea unei păci trănice pe planeta noastră, pentru a putea îngădui omului să se avînte spre cucerirea altor planete.

M. Mihail

matice și telemecanică al Academiei de Științe a U.R.S.S., în colaborare cu institutele departamentale, a realizat un sistem unificat bloc de aparate de control și reglaj al proceselor tehnologice în două variante — în execuție electrică și pneumatică. Sistemul agregat constă din blocuri separate interschimbabile: amplificatoare, transformatoare, mecanisme de execuție ș.a.m.d. care se pot uni în diferite combinații, formînd un regulator automat sau un aparat de control automat, ce îndeplinește condițiile necesare. Multitudinea unificării diferitelor blocuri, utilizabile la instalațiile de automatizare, devine posibilă producerea lor în serie, ceea ce face că acestea să devină ieftine, nelimitînd cî, dimpotrivă, lărgind cantitatea de tipuri de aparate și regulatoare.

Posibilități tot atît de largi deschide aplicarea principiului „agregat” în construcția de mașini. Mașinile-unelte sunt formă de agregat, ca și liniile automatizate construite pe baza acestora, permit executarea diferitelor operații și fabricarea celor mai felurite piese, prin folosirea blocurilor unificate și a elementelor mașinilor-unelte. Aplicarea acestui principiu asigură elasticitate și mobilitate producției, ușurința trecerii către fabricarea unui nou produs. Totodată îlesnește crearea bazelor materiale la producția automatizată pe scară largă.

Perfecționarea mașinilor de calcul și, de asemenea elaborarea principiilor de soluționare optimă automată, au generat o nouă direcție în automatizare — construirea sistemelor automate de autoreglare și autoorganizare. Dacă înainte sarcina principală a sistemelor automate a fost susținerea proceselor tehnice după un grafic bine stabilit, în prezent devine reală sarcina înfăptuirii automate a regimurilor optime de funcționare a instalațiilor automate și a unor întregi linii tehnologice, asigurarea economiei și productivității maxime, o înaltă calitate a

producției. În acest caz, alegerea și determinarea regimului optim este asigurată de însăși sistemul de comandă.

Aplicarea mijloacelor tehnicii mașinilor de calcul și de comandă și a sistemelor de autoreglare permite rezolvarea cu succes a acestei probleme. Cele mai simple instalații de acest fel sint regulatoarele extremele. Aceste regulatoare mențin valorile extreme ale unui parametru oarecare ce caracterizează procesul de reglaj de pildă, viteza maximă a înaintării sapei la foraj, sau consumul minim de combustibil pe kilometru de parcurs în zborul avioanelor. Aceste condiții de funcționare a sistemului, dar pentru fiecare regim poate fi maxim (în primul exemplu) sau minim (în al doilea exemplu). Un element cu totul nou la aceste regulatoare este dispozitivul determinării automate a regimului optim. Un astfel de mecanism este regulatorul pneumatic experimental, elaborat de Institutul de Automatică și telemecanică al Academiei de Științe a U.R.S.S., expus la Expoziția economică unională de la Moscova.

Dezvoltarea tehnicii de calcul a dus la crearea sistemelor de comandă cu program a mașinilor de prelucrare a metalelor, care rezolvă într-un fel cu totul nou problema fabricării diferitelor piese cu profil complicat, fără a mai fi nevoie de șabloane și modele. Astfel de sisteme se construiesc atît cu dispozitive cifrate, cit și cu dispozitive de comandă continuă.

Elaborarea de către savanții sovietici a bazelor teoretice ale automaticii și telemecanicii, dezvoltarea industriei constructoare de aparate și a mijloacelor tehnice ale automaticii, organizarea complexă în vederea automatizării producției asigură îndeplinirea grandiosului program de automatizare, trasat de cel de al șaselea plan cîntinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S.

Boris Petrov

POȘTA CONCURSULUI

răspunsurile de la începutul acestei poște. Pentru adversarul lui Luther și pentru orașul care „nu, vă jese” adresați-vă... istoriei. 2. Un savant ca cel pomenit de dvs. nu există. Pavel Stuprac-Ploiești. Pentru fiecare care se acordă numărul de puncte menționat; pentru o literă greșită sau necompletată se scad 2 puncte; pentru două litere greșite (sau necompletate) se scad 5 puncte. Dacă literele greșite sau necompletate sint 3 sau mai multe, dezlegarea nu mai este luată în considerație.

COMLOT contra SIRIEI

Recentele declarații făcute de N. S. Hrușciov corespondentului diplomatic al lui New York Times, James Reston, au aruncat noi lumini asupra complotului pus la cale împotriva Siriei. Ele au revelat adevăratele țeluri ale misiunii lui Loy Henderson la Ankara și au dat în vileag presiunea exercitată de cercurile conducătoare de la Washington asupra guvernului turc pentru a-l împinge într-o aventură militară împotriva Siriei.

Uniunea Sovietică, care n-are interese speciale în Orientul Apropiat și care nu revinește la bogățiile țărilor din acest sector, urmărește atenți menținerea păcii în vecinătatea frontierelor ei sudice. Așa cum a arătat N. S. Hrușciov, ea este dispusă „a face totul pentru ca evenimentele să nu ducă la dezlănțuirea unui război”. Și sînt toate motivele să se creadă că avertismentul categoric la adresa Turciei și punerea în gardă a Statelor Unite împotriva consecințelor unui conflict armat în această parte a lumii își vor avea efectul lor pe cit de salutar pe atât de rapid.

Nu este însă mai puțin adevărat că tensiunea se menține aproape de maximum și că, fără vigoarea în mod repetat dovedită a Unitii Sovietice și fără rezistența categorică ale voinei de rezistență a statelor arabe, am fi asistat încă acum cîva timp la o explozie cu consecințe grele. Căci cele ce se coc împotriva Siriei au o istorie destul de bogată. Și chiar vom înțelege mult mai bine conjunctura actuală a Orientului Apropiat dacă vom urmări în deapoare avaturile războiului rece dus împotriva Siriei.

După ce a făcut mai bine de două decenii obiectul rivalității dintre francezi și britanici, Siria a ajuns după al doilea război mondial în cîmp de luptă între Londra și Washington, fiecare din ele organizînd lovitură de stat și angajîndu-se în dictatură. Dar alegerile din septembrie 1954 au schimbat configurația politică a Siriei. Trezită din seculara lor letargie, masele populare au impus formarea unui Bloc Național al tuturor partidelor și personalităților politice anticolonialiste. Unele au consacrat succesul zdrobitor al cîvințelor de ordine anticolonialiste, iar lupta împotriva a meseciului străin a dus și la cucerirea primelor avantaje ale libertății și democrației. Pentru prima oară în istoria Siriei, un comunist, Haled Bagdas, secretar general al partidului comunist sirian, intra în parlament și pentru prima oară partidul socialist „Baas” cucerea 16 mandate.

Așa i-a trebuit Departamentului de Stat pentru a lansa faimoasa sperietoare a „pericolului comunist”. Cu doi ani înainte de „criza Suezului”, ziarile americane se arătau nespuse de „ingrijorate” de reorientarea politică siriene. În toamna lui 1955, după ce la alegerile parțiale din Homs, vechea cetate de reacționară, patrioții sirieni au reușit să decidă să întărească numărul și calitatea personalului ambasadiei din Damasc. Dar faptul nu s-a dovedit de nici un ajutor, pentru că, șase luni mai târziu, în martie 1956, partidele Blocului Național au încheiat o așa zisă „Chartă națională”, care unifică eforturile politice în direcția unei lupte și mai categorice împotriva încercărilor imperialiste de a recucerii terenul pierdut în Siria.

De aici și pînă cînd Siria s-a devinut o „problemă” n-au mai trebuit multe: a fost suficient ca guvernul să-și manifeste dorința sa de a duce o politică externă de neutralitate activă, de a lega relații economice și culturale normale cu Uniunea Sovietică și cu lagărul socialist, pentru ca propaganda americană să înceapă a vorbi insistențios despre „sovietizarea” țării. Se cerea, bine înțeles, intervenția diplomatică energetică a Statelor Unite și ambasada din Damasc a fost din nou întărită cu un bogat lot de diplomați și funcționari.

Aționînd în spiritul solidarității arabe, Siria a blocat conducta petroliferă care transporta petrolul irakian spre Mediterana, atunci cînd s-a dezlănțuit agresiunea împotriva Suezului. Faptul acesta a fost rău văzut de Departamentul de Stat. Alături de Siria constituia un exemplu contagios pentru alte state arabe: Arabia Saudită, Iordania sau Libanul ar putea proceda similar în cazul unei noi „crize” și, de astă dată, interesele petrolifere americane ar fi direct lezate.

Companiile petrolifere americane dețin, după cum se știe, întreaga producție petroliferă a Arabiei Saudite, 50% din producția Kuweitului, 25% din producția Irakului și aproape jumătate din producția iraniană. Ceea ce se știe însă mai puțin, este că „Comitetul extraordinar pentru problemele Orientului mijlociu”, care funcționează pe lângă Casa Albă, este alcătuit cu exclusivitate din reprezentanții companiilor petrolifere americane și că Stewart Coleman, președintele comitetului este vicepreședintele lui „Standard Oil of New Jersey”, principala companie a lui Rockefeller, Lin Nelson Rockefeller, care a amintit într-un raport secret președintelui Eisenhower că „steagul trebuie să urmeze comerțul”, precum și acestui comitet extraordinar se datorește fără îndoială, în bună parte, elaborarea „doctrinei Eisenhower”.

„Aceasta a făcut ca, încă de la 9 martie, data proclamării oficiale a „doctrinei”, ambasada americană din Damasc să fie întărită cu un ultim lot de diplomați și funcționari cu misiuni „speciale”. Numărul total se urca la 700. Ei dispuneau de nu mai puțin de 170 automobile și camioane, iar atașatul militar dispunea chiar de un avion personal. Cît despre „misiunile speciale” ele au fost dezvăluite mai târziu.

Timp de două luni, Mister Richards, comis-voiajor special al președintelui Eisenhower a străbătut 18 țări din Orientul mijlociu și din Africa, pentru a „vinde” doctrina patronului sau patronilor săi. Deucea cu el promisiuni de subvenții și credite în valoare de 200 milioane de dolari și sosa cu aureola pe care i-o pregătise din timp propaganda, „Forța în Marea Mediterană și firește în Intregul Orient mijlociu — cu excepția Irakului și a Golfului Persic — se află în minile americanilor” — scria cu suficiență organul Wall-Street-ului „Business Week”, la 30 martie. După alungarea anglo-francezilor, oamenii de afaceri americani socoteau că misiunea lui Richards va fi foarte ușoară, pentru că, între timp, diplomația americană, așa cum ceruse din timp „Foreign Affairs” o revistă foarte apropiată Departamentului de Stat, își lăusese sarcina să lămurască guvernele respective asupra „forțelor în secolul nuclear”.

Dar nici acțiunea de „lămurire” și nici promisiunile din geamandanele domnului Richards n-au ajutat la nimic. Cu mare greutate, emisarul american a reușit să „plaseze” doar ceva mai mult de jumătate din suma alocată, mai precis 119 milioane dolari. Iar printre țările care au refuzat așa zisul „ajutor” a fost în primul rînd Siria. Faptul a fost interpretat ca o provocare la adresa politicii americane, și, dat fiind că exemplul Siriei fusese urmat de Egipt și Iordania, el a dus la o foarte neplăcută atingere a prestigiului american. „Forța în secolul nuclear” pierduse prima etapă în fața forțelor ideologice timpurii. Dar Departamentul de Stat și trusturile petrolifere erau gata să încerce totuși să nu pierdă și etapa următoare.

Agenții spionajului american puseseră la cale în Egipt un complot împotriva guvernului. Complotul urmărea instaurarea unui regim favorabil „doctrinei” Eisenhower, ca să realizeze printr-o lovitură de stat ceea ce anglo-francezii n-au reușit în expediția Suezului. Complotul a fost deșeurat la timp și toate complicitățile date pe față. Ceea ce n-a împiedicat bine înțeles pe oamenii lui Allan Dulles să organizeze o nouă lovitură, de astă dată în Siria.

Principali organizatori erau niște vechi specialiști: Harrison, care organizează lovitură de stat din Guatemala în 1954; Stone, care participase la putschul fascist al generalului Zahedi la Teheran în 1953; atașatul militar, colonelul Malloy, și funcționarul Jetton. Aceștia se puseseră în legătură cu fostul director sirian, Șişakli, și cu colonelul Ibrahim Hussein, atașatul militar sirian la Roma, precum și cu o serie de foști oameni politici, care urmăreau îndepărtarea actualului regim din Siria.

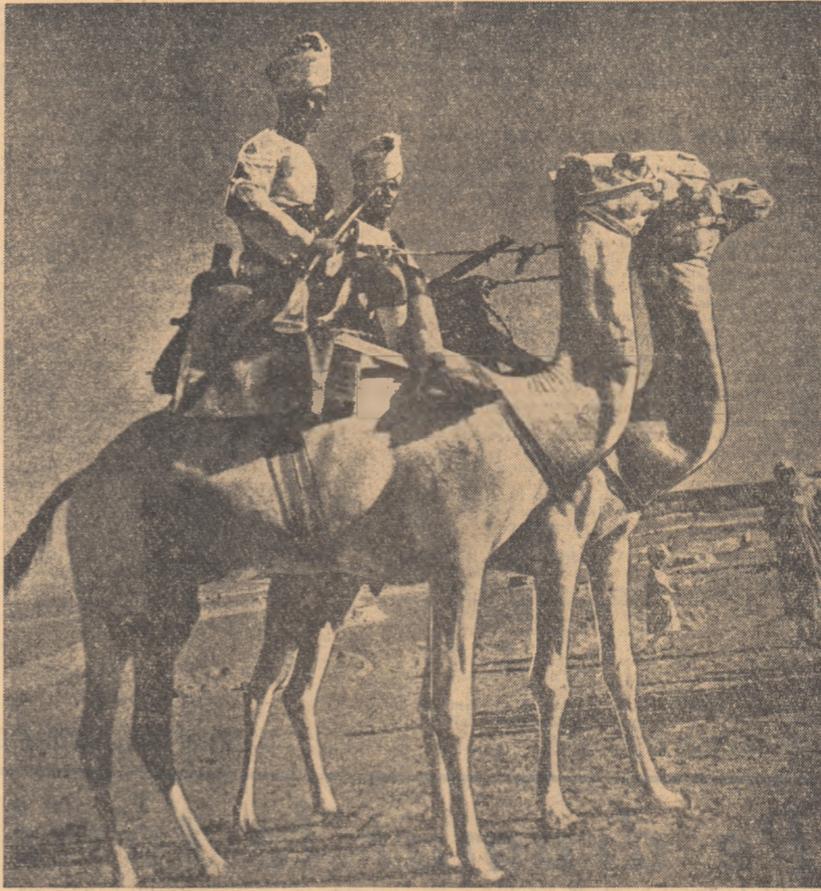
Nada era în valoare de 400 milioane dolari și era promisă ca „ajutor”, a doua zi după răsturnarea regimului și după imprimarea unui curs „anticolectiv” și antisovietic la guvern sirian. Se urmărea ca organizarea armatei siriene de elemente indezirabile, întrucît se știa că patriotismul militarilor fusese în bună parte răspunzător de orientarea atitudinii siriene în timpul și după criza Suezului. Spionajul american avea într-adevăr de ce să se teamă din partea armatei siriene, pentru că ofițerii sirieni, pe care Stone și Jetton îi au ademenit cu importante sume de bani, au fost aceia care au dat în vileag complotul. A urmat, după cum se știe, explozarea lui Stone, a lui Jetton și a atașatului militar Malloy iar faptul că produs o imensă ruinare nu numai în întreg Orientul Apropiat și mijlociu, dar și la Washington.

După respingerea „doctrinei Eisenhower”, aceasta era a doua mare pierdere de prestigiu pe care o înregistră Statele Unite în acest sector. Mai hrănindu-se încă cu vechi „luzie” a eficacității represaliilor, Departamentul de Stat a declarat imediat că ambasadorul sirian la Washington și doi din colaboratorii acestuia nu mai sînt persoane grațiate. Dar aceasta nu rezolva problema și nu refăcea prestigiul. S-a procedat deci la un pas mult mai perid și care făcea mai departe.

Principala cumpăratură al cerealelor siriene era Italia. Prețul era acela al pieții mondiale. Drept represalii Statele Unite au lansat pe piața italiană mari cantități de grâu la preț de dumping. Se urmărea blocarea economică a Siriei, pentru a o reduce la „respect”. Dar și această operație a eșuat. Siria a găsit în curînd o ieșire favorabilă la situația critică de care era amenințată.

Intr-adevăr, o misiune economică siriană a vizitat Uniunea Sovietică și la Moscova s-a încheiat un acord de colaborare: Siria va găsi nu numai

700 diplomați, 170 automobile, 1 avion. — Mister Richards caută clienți. — Diplomația mantiei și pumnalului. — Represalii și blocadă. — Misiunea Henderson. — Rolul Turciei.

Patrulă în deșert

posibilitatea de desfacere a stocurilor de cereale dar și de realizare a unor importante proiecte economice. Arma americană dusese la rezultate opuse celor scontate. Siria ajunseser în situația să realizeze, cu ajutorul financiar și tehnic sovietic, proiecte care plină de curînd pareau iluzii realizabile. În plus, acordul cu Uniunea Sovietică era necondiționat politic, nu-i aliena independența și suveranitatea, așa cum își propunea „doctrina Eisenhower”.

Acordul economic sovieto-sirian a servit ca mobil unei noi campanii, propagandistice împotriva Siriei. Urmărea pe de o parte de a găsi pretextul pentru o acțiune militară iar, pe de altă parte, de a arunca într-o aventură statele limitrofe Siriei: Turcia, Libanul, Iordania, Irakul. Așa că a început să fie agitată gogorita „infiltrății” sovietice și amenințarea unei „agresiuni” siriene împotriva vecinilor ei.

După depășirea de fum a unei propagande bine orchestrate, a fost expediat la 24 august la Ankara și apoi la Beirut, Loy Henderson, secretar adjunct al Departamentului de Stat, reunit ca „cel mai mare specialist american” și problemelor Orientului Apropiat și mijlociu. Timp de câteva zile, noul emisar a dus tratative cu președinții de consiliu și ministrul de externe al Turciei și Libanului, precum și cu regii Irakului și Iordaniei.

Henderson, care jucase un rol important în crearea pactului de la Bagdad și determinase în ultima vreme participarea Statelor Unite la comitetele militare, a încercat să pună la cale o „misiune militară” coordonată împotriva Siriei. Flota a 6-a a apărut din nou în Mediterana Orientală, Iordania a luat imediat o atitudine provocatoare la adresa Siriei și un „pod aeriian” a început descurcarea armelor americane pe aerodromul din Amman. Dar nici acum manevrele n-au reușit succesul scontat. Aceasta a făcut ca, la numai trei zile după ce președintele Eisenhower a declarat că statele limitrofe Siriei se sînt îngrijorate de cele ce se petrec în această țară, purtătorii de cuvînt ai Arabiei Saudite, Irakului și Libanului să declare că țările lor nu sînt de loc afectate de cele ce se petrec în Siria și că sînt gata s-o ajute în cazul unei agresiuni.

E greu deocamdată să se spună dacă această concentrare de forțe a fost făcută în scopul unei acțiuni militare iminente sau dacă se urmărea numai intimidarea guvernului sirian. Pentru primul caz, avertismentul conținut în interviul lui Hrușciov este categoric: „Dacă Turcia va începe operațiuni militare împotriva Siriei, aceasta ar putea avea urmări foarte serioase, inclusiv și pentru Turcia”. Iar pentru ca avertismentul să fie înțeles de un cerc mult mai larg, tov. Hrușciov a adăugat: „S.U.A. se află departe de a-

ceastă regiune, pe cînd noi ne aflăm în vecinătatea ei. Dacă acolo vor începe să bubule tunurile, ele cu greu vor putea fi oprite. De la arme automate și tunuri, lucrurile pot ajunge la rachete, ceea ce ar avea consecințe grele”.

Cuvintele lui N. S. Hrușciov vor fi desigur apreciate așa cum trebuie. Ele vor tempera zelul războinic și vor acorda un puternic ajutor moral țărilor amenințate și în primul rînd Siriei. Ele se află pe linia politicii care a dus la acordul economic sovieto-sirian și a pus la dispoziția Siriei o anumită cantitate de arme necesare autoapărării acesteia.

Atitudinea sovietică în problema Siriei a dus în scurtă vreme la consecințe diametral opuse celor urmărite de misiunea Henderson. În loc să pună în joc solidaritatea araba împotriva Siriei, a trezit solidaritatea arabă împotriva eventualelor agresiuni. Intr-adevăr, dacă unele state arabe s-au grăbit să declare că vor ajuta Siria în conformitate cu obligațiile asumate în cadrul Ligii Arabe, Egiptul și-au trecut la înfățișarea practică a angajamentelor față de Siria. Primele contingente de trupe egiptene au și sosit pe pămîntul sirian iar comandamentul unitii egipto-siriane a început să funcționeze. Perspectivele unei acțiuni militare nu mai sînt deci atât de simple și de lipsite de riscuri. Dimpotrivă, a doua zi după revelațiile rachetei balistice intercontinentale și după saletul artificial, riscurile sînt cu mult mai mari decît cele pe care le-ar fi putut bănui vreedată strategii „războaielor mici”.

Nu credem deci a manifesta un optimism prea exagerat dacă încheiem aceste rînduri cu convingerea că, odată cu prăbușirea acestui ultim complot împotriva Siriei, s-a consolidat nu numai cauza acesteia țării, dar și aceea a păcii în Orientul Apropiat și mijlociu. Iar dacă eșecul forțelor agresive a fost atât de categoric, este pe deplin de așteptat ca intervenția sovietică n-a fost numai energetică, dar a venit și la timp. La epocalele succese tehnice din ultimele săptămîni, U.R.S.S. adaugă și marce prestigiu politic pe care atitudinea sa în problema siriană i l-a adus în întreaga lume iubitoare de pace.

M. Roșca

Afacerile sînt afaceri

Între Japonia și Marea Britanie se duce de mai multă vreme un război comercial destul de acerb. Inegalitatea celor două părți este însă evidentă pentru că, în timp ce Japonia invadează tradiționalele debusee britanice, Marea Britanie nu poate răspunde decît cu intervenții diplomatice și cu campanii de presă. Lucrurile s-au acutizat atât de mult, încît pentru a nu risca opoziția britanică la alegerea Japoniei în Consiliul de securitate, guvernul din Tokio a fost nevoit să expedieze în grabă la Londra pe ministrul de externe Fujiyama. Sosirea acestuia a ocazionat — așa cum s-au exprimat unii comentatori politici — un adevărat „festival al concurenței nelioale”, presa britanică desfrînd tot-bagajul de ranchiune adunate timp de ani de zile.

De ce s-a făcut vinovată Japonia? Industria textilă japoneză a inundat piețele sud-est asiatice cu textile purtînd cunoscuta „lizieră” englezăscă și cu stampla leului auriu care face de trei secole prestigiul textileștilor scoțieni. Nenumărate produse ale industriei ușoare și electrice japoneze poartă de asemenea, fără prea mare jenă, faimoasa însemnare „Made in England”. Produsele japoneze nu sînt superioare celor britanice, dar sînt mai ieftine: salariile și materiile prime japoneze nu sînt la nivelul britanic, iar industria japoneză este mai bine utilată, după ce războiul din Coreea a înlăzut numeroase capitaluri americane.

După terminarea războiului din Coreea, Londra mai credea în posibilitatea unui acord: Japonia ar fi dirijată spre piața chineză și Marea Britanie și-ar relua piețele ei tradiționale. Cînd s-a văzut însă că Statele Unite sînt hotărîte a împiedica cu orice preț reluarea relațiilor comerciale normale japono-chineze, Marea Britanie mai spera într-un aranjament: Japoniei i-ar reveni debuseele sud-est asiatice, cu obligația de a lăsa piața sud-africană exclusiv Marii Britanii. Căci Japonia se infiltra în timp foarte puternic în Commonwealth, India, Ceylonul, Africa de Sud, Australia erau ținta cercurilor metodice ale comerțului exterior japonez. Acordul intervenit în ilule între guvernele australian și japonez a însemnat o mare lovitură pentru industria metropolitană britanică.

Conferința economică de la Ottawa a discutat de asemenea problema concurenței japoneze. Și lucrurile s-au acutizat într-ait, încît a fost necesară deplasarea lui Fujiyama la Londra. Se afirmă că ministrul de externe al Japoniei și-a luat angajamente precise. Dar practicile de pînă acum mai continuă. Presa economică britanică și-a reluat atacurile, dar vizează și de astă dată indirect: în spațiile industriilor japoneze se află capitaluri americane, care nu se intimidează și care nu-și fac prea mari scrupule din concurența nelioală.

Lidell Hart și strategia atomică

Amintindu-și de o cunoscută butadă a lui Ciemeceanu, care spunea că războiul este un lucru prea serios ca să fie încredințat unor generali, un bine cunoscut expert militar englez a început o adevărată campanie de critică a concepției învechite pe care ea o șefii militari ai N.A.T.O.-ului despre războiul atomic. Severul și necruțătorul critic al strategiilor occidentale nu este altul decît maiorul B.H. Lidell Hart, istoricul și criticul militar al celor două războaie mondiale, expert apreciat în cercurile de specialitate din țările apusene.

Într-o lucrare mai amplă, tipărită anul trecut în Anglia, și într-un turnea de conferințe întreprins de curînd în Germania occidentală, Lidell Hart a arătat că strategia căpeteniilor militare ale Pactului Atlantic, întemeiată pe vechea teorie a „sabiei și scutului” (sabiă fiind în speță aviația strategică, iar scutul — trupele terestre de acoperire) este total eronată. Este absolut lipsită de sens — susține el — pregătirea pentru un război total atomic, fiindcă un astfel de război nu poate fi câștigat niciodată. În cîteva ore de la pornirea războiului, haosul se se produce pe front și în spațiile frontului e altit de mare încît războiul nu mai poate fi „organizat” dus.

Este curată nebulă — declară Lidell Hart — să mai crezi că victoria ar putea fi țelul războiului modern. Războiul total — adaugă el — înseamnă distrugerea totală.

Despre rolul aviației strategice pe care-și întemeiază experiența militari americani doctrina ofensivă într-un viitor război, Lidell Hart e de părere că ea n-ar mai servi în războiul atomic decît ca un „harakiri” pentru cei ce l-ar dezlănțui; cît despre valoarea trupelor de acoperire, el își exprimă îndoiala totală în privința eficienței lor.

Și drept concluzie, specialistul militar britanic apreciază că o mare risipă de bani” cheltuirea unor fonduri de 4 milioane lire sterline anuale pentru pregătirea în vederea unui război atomic.

Pînă aici, opiniile expertului militar nu pot să nu intrunească adeziunea unanimă a tuturor pacifistilor convingși, a tuturor oamenilor dornici să vadă înlăturat definitiv primejdia războiului atomic. Este, însă, cu adevărat fostul maior Lidell Hart un adversar alit de categoric al doctrinilor atomistilor?

„Nicidecum! Aparenta lui adversitate față de concepțiile strategice N.A.T.O.-ului are două căuze: primă — creșterea nestăvilă a mișcării pentru interzicerea armelor atomice și secundă — teama crescîndă față de riscul pe care-l implică riposta adversarului în condițiile războiului atomic. Declarîndu-se — cum arată el — împotriva învechitei imagini pe care și-o mai fac statele majore occidentale despre viitorul război, Lidell Hart le oferă și remedii: noua strategie a „micilor agresiuni”, a războaielor localizate, purtate cu formații militare restrinse, dar avînd o mare mobilitate și putere de foc, gata în orice moment de luptă și care să îndeplinească oarecum — spune el — funcțiile de... pompieri chemați să stingă repede un incendiu. Și ca să fim bine edificați asupra categoriei de pompieri la care se gîndește, Lidell Hart precizează că cele mai indicate pentru acest gen de războaie ar fi micile armate de profesie, nu formațiile actuale mixte, alcătuite din militari de carieră și din forțe recrutate pe baza serviciului militar obligatoriu.

E cît se poate de limpede: ceea ce preconizează specialistul englez seacă mîna ca două picături de apă cu nouă strategii înfățișată recent de șefii Departamentului de stat, Dulles care a pledat cu tot atita căldură ca și Lidell Hart în favoarea războaielor „mici”.

Singura eroare pe care o comit — desigur cu bună știință — ațit expertul în războaie, cît și specialistul în dezlănțuirea lor, este atunci cînd par a-și face iluzia că un război „mic” ar putea rămîne mic, fără nici un risc de a deveni mare și chiar mondial. Toate războaiele mari — lucrul acesta îl știe foarte bine și d-nul Lidell Hart și Dulles — au pornit de la războaie mici. Încercarea de a critica pe unele în favoarea celorlalte este o simplă prestidigitatie de teoretician militar, dar nu o veritabilă critică la care ar subscrie oricînd orice adversar sincer al tuturor genurilor de războaie.

Omenirea dornică de pace n-are nevoie nici de războaie mari, nici de războaie mici. Ea vrea să trăiască pur și simplu în pace.

Dezordini în Argentina

Greve locale, manifestații de stradă, intervenția armatei, greva generală, starea de asediu: iată fazele prin care trece de cîteva săptămîni capitala argentiniană și pe care le împărtășesc odată cu ea, și celelalte orașe importante ale țării.

Ca de obicei, revendicările sînt în aceeași măsură economice ca și politice. De la ultima urcare a salariilor în toamna anului trecut, prețurile au înregistrat creșteri pînă la 25%. La cererile de revizuire a veniturilor fixe în raport cu scumpetea, guvernul a răspuns cu blocarea acestora și cu anularea pe cale de decret a dreptului la grevă. Aceasta a favorizat o apropiere între sindicatele de toate nuanțele și a dus la greva generală din 27 septembrie.

Intrucît alegerile parlamentare sînt programate pentru februarie viitor, guvernul Aramburu s-a văzut pe neașteptate în fața unei scăderi de popularitate cu adevărat îngrijorătoare. Alegerile pentru constituanta, care au avut loc în iulie, și care au adus guvernului victoria asupra elementelor radicale și peroniste, riscuau să-și piardă efectul psihologic și să pună sub semnul întrebării rezultatele viitoare.

Decretarea stării de asediu nu s-a făcut fără oarecare luptă în sinul juntei militare care conduce treburile argentiniene. În timp ce o parte din așa zisii moderati continuă a fi pentru o soluție „liberală” a revendicărilor economice și pentru o quasi-democrație în stil nord-american, o altă parte susține direcția strictă a treburilor politice fără intervenționism în mecanismul economic, pe cînd partizanii dictaturii oscilează la rîndul lor între perpetuarea actualului regim pînă la „maturizarea” opiniei publice și între eventualitatea unei noi lovitură de stat. Această din urmă eventualitate este susținută de conducătorii marinei, care au dus la instaurarea actualului regim. De astă dată Aramburu ar urma să fie și el aruncat peste bord, pentru a face loc contra-amiralului Isaac Rojas și unei junte „mai energice”.

Situația continuă să rămîna încordată. Teama loviturii de stat în condițiile stării de asediu a dus la o apropiere între radicalii (care au realizat 2 milioane de voturi la alegerile din iulie) și peronisti (care au înregistrat peste 2 milioane de voturi „albe” cu aceeași ocazie). Împerecherea, chiar pentru scopuri strict electorale, ar fi destul de hibridă. Ea arată însă soluțiile la care se apelează adeseori în viața politică sudamericană: alăturarea „democraților” de foști beneficiari ai unei dictaturi militare, pentru înlăturarea unui regim, tot dictatorial și tot de proveniență militară.

Cronicar

Săptămîna